

Tamsalu valla 2015. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne

Nimetus	Tamsalu Vallavalitsus
Aadress	Tehnika 1 a Tamsalu 46107
Telefon	32 28 430
Faks	32 28 433
E-posti aadress	tamsalu@tamsalu.ee
Interneti kodulehekülje aadress	www.tamsalu.ee
Majandusaasta algus	01.01.2015
Majandusaasta lõpp	31.12.2015
Audiitor	AMC Audit OÜ

Sisukord

	Sissejuhatus	3
1	Tegevuaaruanne	4
1.1	Konsolideerimisgrupi koosseis	4
1.2	Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad	6
1.3	Ülevaade majanduskeskkonnast	7
1.4	Ülevaade arengukava täitmisest	12
1.5	Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevate äriühingute tegevusest	19
1.6	Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel	20
1.7	Ülevaade finantsriskide juhtimisest	21
2	Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne	23
2.1	Konsolideeritud bilanss	23
2.2	Konsolideeritud tulemiaruanne	24
2.3	Konsolideeritud rahavoogude aruanne	25
2.4	Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	26
2.5	Eelarve täitmise aruanne	27
2.6	Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruande lisad	30
3	Allkiri majandusaasta aruandele	66

Sissejuhatus

Käesolev Tamsalu valla konsolideerimisgrupi 2015. aasta majandusaasta aruanne koosneb kolmest osast:

1. Tegevusaruanne
2. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne
3. Allkiri majandusaasta aruandele.

Tegevusaruandes antakse ülevaade KOV konsolideerimisgrupi majandusaasta tegevustest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus KOV konsolideerimisgrupi finantsseisundi ja majandustegevuse hindamisel, KOV konsolideerimisgrupi olulistest sündmustest ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal.

Antakse ülevaade ka üldisest Eesti majanduskeskkonnast. Keskendutakse põhjalikumalt arengukava täitmisele, samuti antakse ülevaade sisekontrollisüsteemist ja finantsriskide juhtimisest. Tegevusaruandes antakse ülevaade olulise mõju all olevate äriühingute tegevusest.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne koosneb järgmistest osadest:

- Konsolideeritud bilanss;
- Konsolideeritud tulemiaruanne;
- Konsolideeritud rahavoogude aruanne;
- Konsolideeritud netovara liikumiste aruanne;
- Eelarve täitmise aruanne
- Raamatupidamise aastaaruande lisad.

Käesolev majandusaasta aruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

1. Tegevusaruanne

Tamsalu vallavalitsus kohaliku omavalitsusena juhindub oma tegevuses põhiseadusest, Tamsalu valla põhimäärusest, seadustest ja teistest riigi õigusaktidest, lepingutest riigiorganitega, teiste omavalitsustega või nende liitudega.

Tamsalu vallavalitsus kohaliku omavalitsusena otsustab talle seadusega pandud kohaliku elu küsimusi ja korraldab nende lahendamist, samuti lahendab kõiki neid kohaliku elu küsimusi, mis ei ole seadusega antud riigiorganitele või kellegi teise pädevusse. Tamsalu vald kui kohalik omavalitsus on avalik- õiguslik juriidiline isik.

Tamsalu valla omavalitsusorganid on :

- Vallavolikogu – omavalitsusüksuse esinduskogu, mis valitakse valla hääleõiguslike elanike poolt seaduse alusel;
- Vallavalitsus – volikogu poolt moodustatud täitevorgan.

Valla asutused:

- Vallavalitsus kui ametiasutus, mis teostab avalikku võimu;
- Hallatavad asutused, mis ei teosta avalikku võimu.

Tamsalu valla 2015. aasta majandusaasta aruanne sisaldab informatsiooni valla ametiasutuse, hallatavate asutuste ja valla valitseva mõju all olevate juriidiliste isikute majandustegevuse kohta. Raamatupidamise aastaaruanne on valla koondaruanne, kus on konsolideeritud rida-realt valla valitseva mõju all olevate juriidiliste isikute aruannetega. 2015 aasta tegevused on toodud välja ülevaates arengukava täitmise kohta ja lisas 20 selgitused eelarve täitmise kohta.

1.1 Konsolideerimisgrupi koosseis

Tabel 1. Konsolideeriv üksus Tamsalu Vallavalitsus

Allüksuse nimetus
1.Tamsalu vallavolikogu
2.Tamsalu vallavalitsus
3. Tamsalu Kommunaal
4.Tamsalu Spordihoone
5.Raamatukogud
5.1 Tamsalu Raamatukogu
5.2 Assamalla Raamatukogu
5.3 Vajangu Raamatukogu
6.Tamsalu Kultuurimaja
7.Porkuni Paemuuseum
8.Lasteaiad
8.1Tamsalu Säase Lasteaed
8.2 Tamsalu Lasteaed
9.Vajangu Põhikool
10.Tamsalu Gümnaasium
11. Säase hooldekodu

Aruandeaastal asutuste struktuuris muutuseid ei toimunud.

Tabel 2 Konsolideeritud üksused

Allüksuse nimi	Tamsalu Vallavalitsuse osaluse määr (%)
1.AS Tamsalu Kalor	100 %
2.AS Tamsalu Vesi	100 %

Aruandeaastal valitseva mõju all olevates asutustes struktuuris muudatusi ei olnud.

1.2 Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad

Tuhandetes eurodes

	2015	2014	2013	2012	2011
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	18907	19484	19874	19343	14955
Kohustused aasta lõpus	2582	3097	3372	3692	3942
Netovara aasta lõpus	16325	16386	16502	15651	11013
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	5134	5056	5682	7688	5961
Tegevuskulud	5181	5130	4780	4578	4410
Tulem	-47	-74	902	3051	1499
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	306	401	615	2405	3307
Likviidsus*	0,86	0,57	0,88	0,94	1,2
Lühiajaline maksevõime**	0,92	1,00	0,95	0,99	1,27
Kohustuste osakaal varadest	0,14	0,16	0,17	0,19	0,26
Laenukohustuste osakaal varadest	0,11	0,13	0,14	0,14	0,11
Piirmäärade täitmine konsolideeritud näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	789	676	416	483	954
Netovõlakoormus****	1615	2028	2326	2241	921
Piirmäärade täitmine konsolideerimata näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	598	543	289	359	558
Netovõlakoormus****	1129	1422	1629	1668	617

Märkused:

*Likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustused

**Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

***Põhitegevuse tulem- põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS §32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS §33 null (st ei tohi olla negatiivne)

****Netovõlakoormus – KOFS §34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2012 aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

Selgitused tabeli finantsnäitajate muutuste kohta

Bilansi näitajate muutused

Varad vähenesis 2015 aastal 3 % võrreldes 2014 aastaga. Kohustused vähenesis 2015 aastal 17 % võrreldes 2014 aastaga.

Tulemiaruaude näitajate muutused

Tegevustulud kokku kasvasid 2015 aastal 1,5 % võrreldes 2014 aastaga.

Tegevuskulud kasvasid 1 % võrreldes 2014 aastaga.

1.3 Ülevaade majanduskeskkonnast

Allikas: Rahandusministeerium (www.fin.ee)

Ülevaade Eesti üldisest majanduskeskkonnast

Rahandusministeeriumi eelmise, 2015. aasta kevadise prognoosi tegemise ajast alates on majandusosaldu tõi ELis jätkanud ning sealne kauaoodatud majandusaktiivsuse taastumine on lõpuks kinnitust leidmas. Samas Eestis on käesoleval aastal majandusosaldu alanenud suhteliselt laiapõhjaliselt, millega eristume nii oma lähematest naabritest kui üldistest trendidest Euroopas. Vaatamata positiivsetele märkidele eurosooni majanduse taastumisel püsib töötus seal (eelkõige väljaspool Saksamaad) endiselt väga kõrgel ning eksperthinnangu kohaselt 2011. aasta lõpus alanud majandussurutise teine laine eurosoonis kestab endiselt. Soome majandusseisaku jätkumise ning Venemaa sügavama majanduslanguse tõttu on Eesti ekspordipartnerite kasvuväljavaateid allapoole korrigeeritud, mistõttu püsib nõudlus meie tööstustoodangu järele madalal. Majanduskasv on viimastel aastatel olnud tarbimispõhine, tuginedes kiirel palgatulu kasvul. Majapidamiste ostujõudu on suurendanud juba teist aastat paigal püsivad või alanevad hinnad, seda peamiselt energia ja toiduainete hinnalanguse tõttu. Tööturu olukord paraneb jätkuvalt, kuigi osa sellest tuleneb eelmise aasta juulis rakendunud töötamise registri statistilisest mõjust, mis on vähendanud mitteametlikku töötamist. Palgakasv on aeglustunud majanduskasvust vähem, mistõttu alaneb ettevõtete kasumlikkus. Madala nõudluse, langustrendil oleva kindlustunde ning vabade tootmisvõimsuste tõttu püsib ettevõtete investeerimisaktiivsus madal. Käesoleva prognoosi eeldused on fikseeritud 2015. aasta septembri alguse seisuga.

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab prognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2015. aastal 1,7% ja 2016. aastal 2,6%. Aastaks 2017 ootame majanduskasvu kiirenemist 3,4%ni, mille järel hakkab kasvutempo taas aeglustuma kogutoodangu lõhe sulgumise ning töötajate arvu vähenemise tõttu. Rahandusministeerium on käesoleva ja järgmise aasta majanduskasvu prognoose allapoole korrigeerinud, mille põhjuseks on Eesti jaoks oluliste kaubanduspartnerite – Soome ja Venemaa – oodatust kehvemad majandusarengud. Järgnevate aastate majanduskasvu prognoosid ei ole võrreldes kevadise prognoosiga muutunud. Eksport langeb sel aastal 0,5% võrra, kuid kasv taastub 2016. aastal ning kiireneb järk-järguliselt järgnevatel aastatel kooskõllaliselt ekspordipartnerite majanduskasvuga. Peamiseks majanduse kasvuedajaks jääb sisenõudlus, mis käesoleval aastal tugineb peamiselt eratarbimisel, kuid leiab järgmistel aastatel tuge investeringute taastumisest. Aastatel 2018–2019 peaks Eesti majandus kasvama keskmiselt 3% aastas, tuginedes nii ekspordile kui ka sisenõudlusele.

Sisenõudluse kasvu toetab 2015. aastal peamiselt eratarbimine, kuid järgnevatel aastatel selle panus väheneb oluliselt. Töötajate palgatulu kasv jääb sellel aastal eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra aeglasemaks, kuna keskmise palga kasvutempo aeglustub, kuid tööga hõivatute arvu kasv jätkub. Tööjõu maksukoormuse langetamine aasta algusest toetab siiski oluliselt netopalgatõusu ning tarbijahindade tõus lükkub järgmisesse aastasse. Tarbijate kindlustunne on tänu väga positiivsetele arengutele tööturul püsinud suhteliselt kõrgel, kuigi viimase aasta jooksul on tasapisi süvenenud töö kaotamise hirm, mis võib vähendada töötajate tarbimisjulgust. 2016. aastal aeglustub palgatöötajate reaalsissetulekute kasv märgatavalt, kuna töötajate arv hakkab vähenema ning tarbijahindade tõus taastub. Eratarbimise reaalkasv aeglustub 2015. aastal oodatava 5% juurest 2,8%ni 2016. aastal ning püsib umbes sellel tasemel ka järgnevatel aastatel.

Investeringute mahu vähenemisse eelmisel aastal panustasid nii ettevõtlus- kui valitsussektor ja 2015. aasta esimese poolaasta põhjal võib oletada, et kasv ei taastu ka sellel aastal. Kui eelmisel aastal tulenes ettevõtete investeringute langus peamiselt energeetikasektorist, siis nüüd on tegevusalade lõikes langus laiapõhjalisem. Valitsussektori investeringud pöördusid esimesel poolaastal kasvule ning ilmselt panustavad ka lähiaastatel positiivselt seoses ELi struktuurivahendite uue perioodi rakendamisega. Eluaseme-investeringud peaksid nii sellel kui ka järgnevatel aastatel samuti kasvama kiires tempos. 2015. aastal võib investeringute langus

kujuneda 2%seks, kuid järgmistel aastatel on oodata vähemalt 4%st kasvu seoses eksporditurgude märgatava elavnemisega.

Kuigi eurosooni majandus on tugevnenas ning ekspordi kasv kiirenemas, kompenseerib see idaturu ärakukkumist ainult osaliselt. Kaubaekspordi väljavaateid halvendab käesoleva aasta teisel poolaastal ekspordistruktuuris suure osakaaluga sideseadmete uute välistellimuste vähenemine. Teenuste eksport jääb eelmise aasta tasemele veo- ja reisisiteenuste ekspordi nõrkuse tõttu, mis on seotud väheneva kaubavahetuse, transiidi ning välisturistide külastustega. Aasta kokkuvõttes võib oodata **kaupade ja teenuste ekspordi** 0,5%st langust. Välisnõudlus hakkab paranema 2016. aastal, kui peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv kiireneb tugevneva globaalse nõudluse ja Venemaa majanduslanguse taandumise toel. Ekspordi kasv kiireneb sarnases tempos välisnõudlusega, ulatudes 2016. aastal 3,5%ni ning stabiliseerudes prognoosiperioodi lõpus 5,5% juures. Import väheneb sel aastal 1,5%, samas investeerimisaktiivsuse suurenemise ning ekspordiks vajalike komponentide ja tooraine suureneva sisseveo tõttu kiireneb kaupade ja teenuste import 2016. aastal 4,0%ni.

2015. aastal suureneb **jooksevkonto** ülejääk madala investeerimisaktiivsuse ja välisettevõtte erakorralise dividendimakse tõttu 2,4%ni SKPst. Järgnevatel aastatel hakkab ülejääk vähenema paraneva välisnõudlusega kaasneva investeringute taastumise ning välisinvestorite kasumlikkuse suurenemise mõjul.

Madalate energiahindade tõttu langevad **tarbijahinnad** 2015. aastal 0,3%. Hindade tõusule pöördumist võib oodata aasta lõpus madala võrdlusbaasi mõjul, kuna nafta hind odavnes kiirelt eelmise aasta lõpukuudel ning ka toiduhinnad olid madaltasemel. Inflatsiooni kergitavad sel aastal riigipoolsed meetmed aasta alguse alkoholiaktsiisi tõstmise tulemusena. Teenuste hinnatõusu pidurdab hariduse odavnemine, kuna septembrist alates saavad tasuta kõrgharidust kolme õppeaasta tudengid. 2016. aastal kiireneb inflatsioon 2,0%ni välistegurite negatiivse mõju taandumise, lisanduvate aktsiisitõusude ning sisemaiste tegurite järk-järgulise tugevnemise tulemusena. Mootorikütuse ja elektri hinnalangus taandub, samas gaasi ja soojuste odavnemine kodutarbijatele jätkub. 2017. aastal võib oodata inflatsiooni kiirenemist 2,9%ni hoogsamast palgakasvust tingitud teenuste kiirema hinnatõusu, osade energiatoodete ning toidu kallinemise tõttu. Lähiaastatel suureneb kaudsete maksude osa THI-s ning suurim mõju on 2017. aastal, kui maksumeetmete panus THI-s ulatub 0,9%ni.

Tööturu olukord muutub üha pingelisemaks ning töötuse kiire vähenemine koos tööealise rahvastiku kahanemisega on juba mõnda aega hoidnud üleval palgasurveid. Tööjõus osalemise ning hõive määrad on saavutamas oma ajaloolist maksimumi, mistõttu on hõive edasise kasvu väljavaated tagasihoidlikud. 2015. aasta kokkuvõttes hõive siiski kasvab, kuid osaliselt on see statistiline efekt põhjustatud töötajate registreerimiskohustuse sisseviimisest alates eelmise aasta juulist, mis lisaks maksuameti registritele mõjutab ka teisi hõive näitajaid. Prognoosi kohaselt kasvab tööga **hõivatute arv** 2015. aastal 1% võrra ning pöördub alates järgnevast aastast kuni poole protsendilisse langusesse. Tööturu arenguid mõjutab olulisel määral 2016. aasta keskpäigast rakenduv töövõimereform, mis aitab osalise töövõimega inimestel tööturule naasta. Kuna võib arvata, et tööturule naasvate töövõimetuspensionäride oskused ei vasta tööturu vajadustele ning ettevõtete võimekus nende palkamiseks on esialgu madal, siis kaasneb reformiga esmajärjekorras tööpuuduse suurenemine alates 2017. aastast. Töövõimereformi positiivne mõju läbi täiendava hõivatute arvu suureneb järk-järgult. Keskmise **palga** kasvutempo ei ole senini nominaalse majanduskasvu aeglustumisele oluliselt reageerinud, mistõttu lisandväärtuse jaotus on üha enam tööjõu poole kaldu ning kasumlikkus on langenud allapoole normaaltaset. Seetõttu ootame lähiajal palgakasvu aeglustumist. Välisnõudluse kosumise eeldusel peaks 2017. aastast alates nominaalpalga kasvutempo taas kiirenema. Palgatulu suhet lisandväärtusesse aitab parandada ka tööjõumaksude alandamine.

2015. aasta **valitsussektori eelarveülejäak** ulatub prognoosi kohaselt 0,4%ni SKPst. Peamiseks ülejäägi tekitajaks on keskvalitsus, kuid ka sotsiaalkindlustusfondid jäävad kogu prognoosiperioodi jooksul prognoositavalt ülejääki. Keskvalitsuse nominaalne ülejääk tuleneb peamiselt suurenenud maksulaekumisest, mh finantssektori erakorralistelt dividendidelt laekuvast

tulumaksust. Sotsiaalkindlustusfondid on tänu Töötukassale jätkuvalt ülejäägis. 2016. aastal langeb valitsussektori eelarve ajutiselt puudujääki 0,2% SKPst, kuna riigieelarve tulude kasv jääb kulude kasvule alla. Samuti suureneb kasvavate kinnisvarainvesteeringute tõttu Riigi Kinnisvara AS-i (edaspidi RKAS) puudujääk. Järgnevatel aastatel on oodata valitsussektori eelarvepositsiooni pidevat paranemist, mistõttu ülejääk suureneb alates 0,1%st SKPst 2017. aastal kuni 1,4%ni SKPst 2019. aastal.

2015. aasta **maksukoormuseks** kujuneb 33,5% SKPst, mis on 1,3 protsendipunkti võrra suurem kui aasta varem. Maksukoormuse kasvu üheks põhjuseks on finantssektori erakorralistelt dividendidelt tasutava tulumaksu laekumine. Võrreldes kevadprognoosis oodatuga, suurenes valitsussektori maksutulude laekumise prognoos, kuigi nominaalse SKP prognoosi korrigeeriti allapoole. Osaliselt selgitab seda Maksu- ja Tolliameti (EMTA) tulemuslik töö, samuti ei avaldu ekspordikeskse majandusstruktuuri puhul nominaalse majanduskasvu aeglustumine üks-üheselt maksulaekumistes. Aastatel 2015–2019 vähendatakse maksumuudatustega tööjõumakse ja suurendatakse tarbimismakse, mille tulemusena püsib maksukoormus perioodil 2016-2019 33% lähedal SKPst, jõudes 2019. aastaks 33,0%le SKPst.

Valitsussektori **võlakoormus** suurenes 2014. aasta lõpuks 10,4%ni SKPst, ilma Euroopa Finantsstabiilsusfondi (edaspidi EFSF) mõjuta aga kasvas 8%le SKPst. Käesoleval ja järgnevatel aastatel valitsussektori võlakoormus protsendina SKPst väheneb, ulatudes selle aasta lõpuks prognoosi kohaselt 10,0%ni SKPst ning prognoosiperioodi lõpuks 2019. aastal 7,6%ni SKPst.

Ülevaade Tamsalu valla majanduskeskkonnast

Tamsalu vald asub Lääne-Virumaa edelaosas. Tamsalu valla pindala on 218,5 km². Tamsalu valla suurimaks keskuseks on Tamsalu linn. Seal asuvad kaubandus-, haridus-, teenindus- ja sotsiaalobjektid. Tamsalu linna, kui keskuse kõrval asuvad tugevad tõmbekeskused – Rakvere linn, Tapa linn ja Väike-Maarja.

Kõige kaugemal keskusest (Tamsalu linnast) asuvad Koplitaguse küla Rakvere valla piiril ning Türje küla Järvamaa piiril. Vajangu, Kuie, Kursi, Võhmuta ja Järsi külad on varem kuulunud Järvamaale, seetõttu on selle piirkonna elanikele teatavaks tõmbekeskuseks Järva-Jaani. Kullenga ja Assamalla küla elanike jaoks on teatavaks tõmbekeskuseks Väike-Maarja.

Rahvastik

Eesti rahvastikuregistri andmetel oli Tamsalu vallas 1. jaanuari seisuga elanike arvu koosseis järgmine:

Aasta	Lapsed 0-6	Lapsed 7-18	Tööealised 19-64	Vanurid 65- ...	KOKKU elanike arv
2016	240	520	2299	815	3874
2015	256	535	2338	812	3941
2014	270	530	2401	791	3992
2013	261	533	2496	778	4068
2012	270	547	2542	790	4149
2011	288	567	2586	808	4249
2010	318	592	2624	814	4348
2009	319	621	2662	823	4425

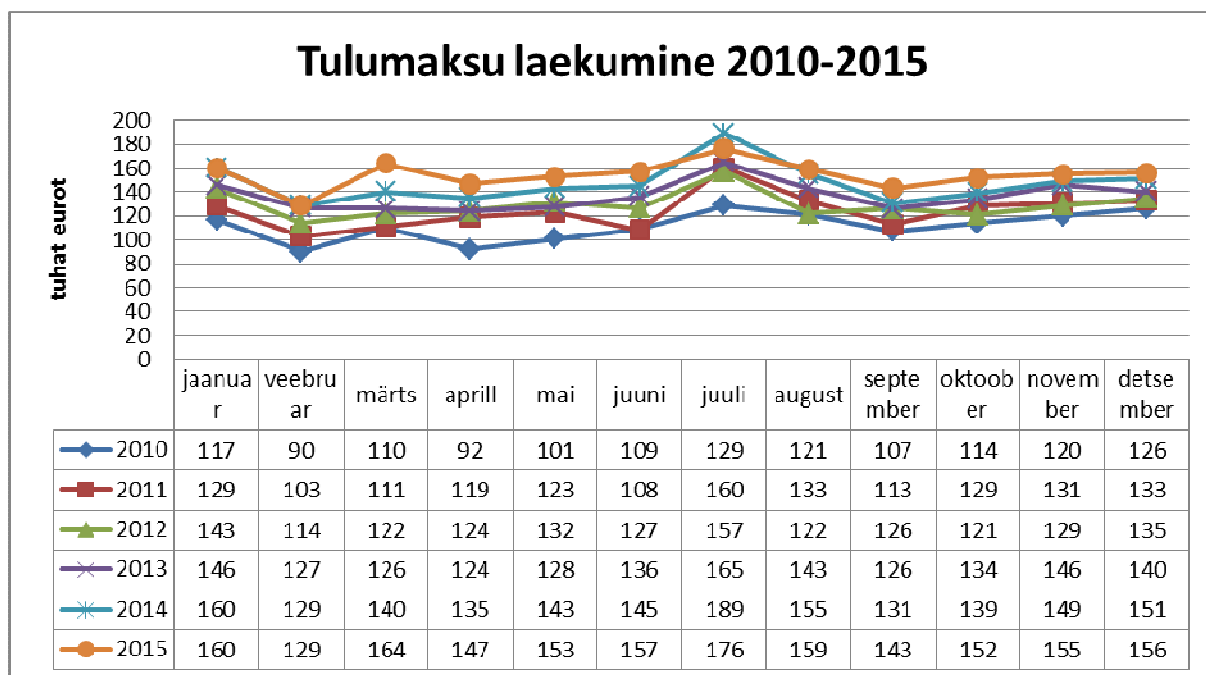
2015 aastal on vähenenud elanike arv 67 inimese võrra. Elanike arv on jätkuvalt vähenev. Vähenemise põhjus on negatiivne iive ja elanike väljaränne. Vanusegruppide muutuses on 2015 aastal on vähenenud laste (0-6) arv 6,2 % , kooliealiste laste arv on

vähenenud 2,8 %. 19-64 aastaste vanusegrupist on elanikkond väheneud 1,6%. Elanikkonna vähenemine avaldab negatiivset mõju valla majandusvaldkonnale. Vanurid 65- elanike arv on kasvanud 2 elaniku võrra.

Tulumaksu laekumine, tööhõive ja ettevõtlus

Tamsalu vallas laekus 2015 aastal tulumaksu 1852 tuhat eurot, mis on keskmiselt ühe elaniku kohta 478 eurot (2014 .aastal 442, 2013 aastal 411 eurot, 2012 aastal 382 eurot).

Tulumaksu laekumine aastatel 2010-2014 on väljatoodud alljärgneval joonisel.

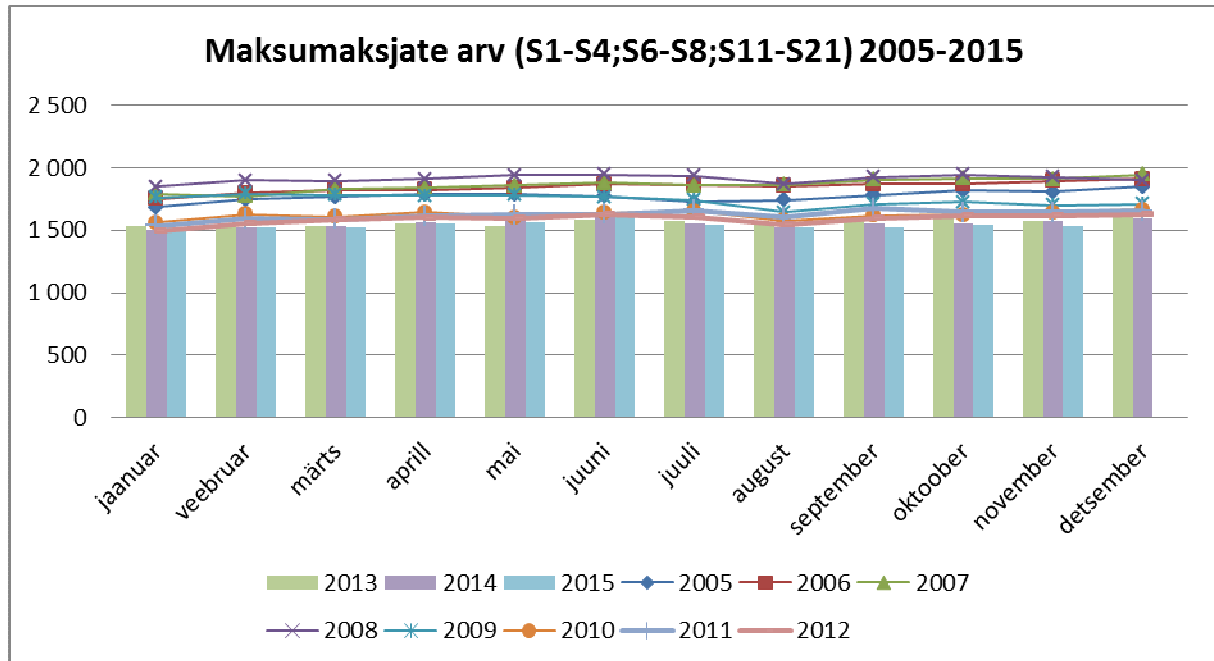

Vaatamata positiivsetele märkidele majanduse taastumisele on Tamsalu valla töötus kasvanud 2015 aastal 33% võrreldes 2014 aastaga.

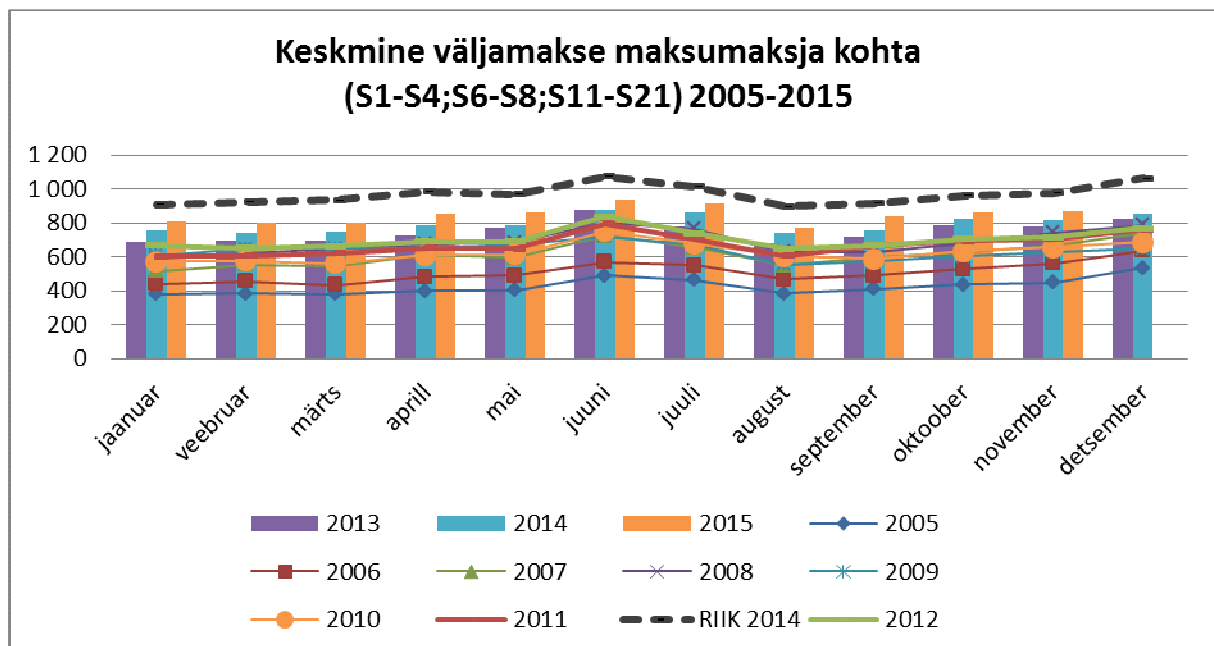
Tamsalu valla, Lääne-Virumaa ja Eesti töötute arvu muutused on välja toodud järgmises tabelis:

Seisuga:	Tamsalu vallas	Lääne- Virumaal	Eestis
31.dets.15	128	1239	29774
31.dets.14	96	1123	27597
31.dets.13	131	1299	33520
31.dets.12	157	1739	39670
31.dets.11	201	2187	47405
31.dets.10	232	2776	65260
31.dets.09	194	2490	87282
31.dets.08	161	870	30374

2015. aasta 31.oktoobri seisuga registreeriti Tamsalu vallas 24 uut ettevõtet. Rahandusministeerium poolt välja toodud andmete alusel on seisuga 31. detsember 2015.a. maksumaksjate arv võrreldes 01.jaanuariga 2015.a. kasvanud 0,6 % (2015 aasta jaanuari kuus 1525 inimest ja detsembrikuus 1534 inimest) Maksumaksjate arvu muutused on välja toodud alljärgneval joonisel (Allikas : Rahandusministeerium(www.fin.ee)).

Keskmine väljamakse maksumaksja kohta Tamsalu vallas on kasvanud 7,8 %. 2015 aasta alguses oli see näitaja 805 eurot keskmiselt maksumaksja kohta ning detsembrikuus oli see näitaja 868 eurot. (Allikas: Rahandusministeerium (www.fin.ee))

Kokkuvõtvalt võib hinnata 2015 aastal Tamsalu valla ettevõtlust ja tööturgu stabiilseks kerge positiivse kasvuga.

1.4 Ülevaade arengukava täitmisest

Arengukava ülevaatamine

Tamsalu valla arengukava 2015-2021 kinnitati Tamsalu Vallavolikogu 24.09.2014 määrusega nr 8. Arengukava vaadati üle ja uus redakstioon kinnitati Tamsalu Vallavolikogu 09.10.2015 määrusega nr 9.

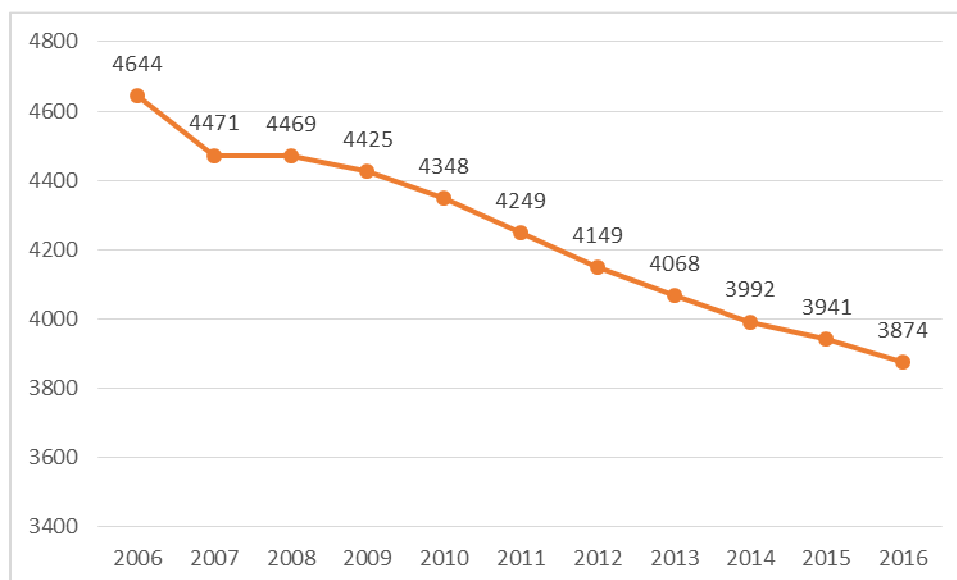
Juhtimine ja arengu rahastamine

1. Strateegiline eesmärk: **Haldussuutlik ja professionaalse ametnikkonnaga vallaorganisatsioon.**
2. Strateegiline eesmärk: **Aktiivne ja kaasatud vallarahvas**

Alaeesmärgid:

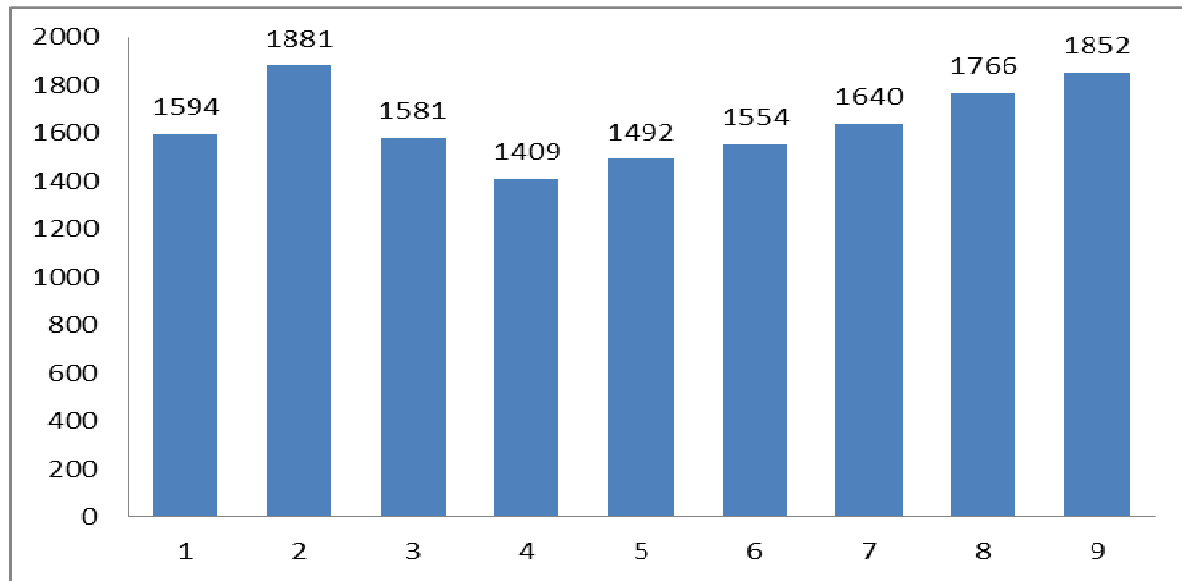
- kasvanud valla elanikkond ja tulubaas
- ühised spetsialistid läbi koostööpiirkonna (PAIK)
- arenevad külad
- infomaterjalide kvaliteet ja positiivne maine
- ajakohane juhtimisstruktuur

Tamsalu valla elanikkond vähenes 2015 aasta jooksul 67 inimese võrra (3941-lt 3874 -ni), 1,7 %. Rahvastiku vähenemine on võrreldes 2014.aastaga arvuliselt tõusnud (2014.a. vähenemine 51 inimese võrra) . Rahvastiku vähenemise põhjuseks oli negatiivne iive (-12) ja rände negatiivne saldo (-32), mis on osaliselt tingitud üldisest linnastumisest. Sellele viitab ka asjaolu, et valdav osa 2015.a. vallast lahkujatest on asunud elama Tallinnasse (23 %) . Oluline osa vallast lahkujatest on läinud ka välismaale (16 %) .

Joonis 1 Tamsalu valla elanike arvu muutus 10 aasta jooksul

Valla eelarve tulud on saavutanud majanduskriisieelse taseme nii põhitegevuse tulude osas kokku kui ka üksikisiku tulumaksu laekumises (vt joonis 2).

Joonis 2 Tulumaksu laekumine 2007-2015

Tööhõive majanduskriisi järgselt suurenes. Töötute arv langes 2010. aasta märtsist (364 inimest) tasemele 96 inimest 2014 a lõpuks. 2015.aasta lõpuks oli registreeritud töötute arv taas tõusnud 128 registreeritud töötuni.

Elanikkonna aktiivsuse ja kaasatuse näitajaks on kindlasti ka kolmanda sektori tegevus vallas. 2015.aasta oktoobri seisuga oli Tamsalu vallas äriregistri andmetel registreeritud 41 MTÜ-d (*allikas* <http://www.pandivere.eu/?p=358>).

Elukeskkond – sh tehniline infrastruktuur

Strateegiline eesmärk: **Meeldiv elukeskkond, korrastatud külad ja keskused, kaasaegne tehniline infrastruktuur.**

Alaeesmärgid:

- kvaliteetne joogivesi on kättesaadav kogu vallas, heitvete käitlemine vastab keskkonnanõuetele;
- Tamsalus on välja ehitatud kõnni- ja kergteede võrgustik. Tamsalu keskosa on välja ehitatud vastavalt välja töötatud ideelahendusele ja detailplaneeringule;
- välja ehitatud Vajangu - Tamsalu – Porkuni kergliiklustee;
- valla suuremates asulates rajatud tänavavalgustus, olemasolevad elektri-, side- ja valgustuspostid korrastatud;
- parkimisprobleemid ühiskondlike hoonete ja korrusmajade juures on lahendatud;
- Porkuni puhkepiirkond ja rand välja arendatud;
- Valla teed ja tänavad korrastatud.

Alates 2010.aastast on teostatud olulisi projekte elukeskkonna, sh. taristu parendamiseks. Ellu on viidud Tamsalu linna ja Säase aleviku veemajandusprojekt maksumusega 5,85 milj eurot, Vajangu vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus maksumusega 1,41 milj eurot, Porkuni vee- ja kanalisatsioonitrasside ehituse III etapp maksumusega 114 tuh eurot. Assamalla küla vee- ja kanalisatsioonitrasside ehituseks esitatud rahastustaotlus rahuldati, hange on toimunud ning

töödega alustatakse 2016.aastal. Samuti on tulemas Porkuni nn Käbikuivati vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus.

Tamsalu linna keskosa teedevõrgu rekonstrueerimisse on investeeritud ajavahemikul 2009-2014 kokku üle 1,1 miljoni euro.

2015.aasta suurimaks investeeringuks teedevõrku oli aastaid oodatud Tamsalu-Uudeküla kergliiklustee ehitus.

Teede ja tänavate hoolduseks kulus 2015.aastal 98 tuhat eurot.

Tamsalu linna säästlikuma tänavavalgustuse rajamist on teostatud koos tänavate väljaehitamise ja jätkatakse vanade 250 W hõõglampide väljavahetamist.

Koostöös Riigikantselei ja Arhitektide Liiduga on läbi viidud ideekonkurss Eesti Vabariigi 100-nda aastapäeva puhul rajatava esinduspargi idee leidmiseks. Alustatud on projekteerimisega. Pargi rajamine on kavas lõpetada 2018 a kevadeks.

Interneti leviala hõlmab kogu valla territooriumil. Võimalused internetiga liitumiseks on üldjuhul kõigil valla elanikel.

Ettevõtluskeskkond – sh ettevõtlus ja tööhõive

Strateegiline eesmärk: **Jätkusuutlik ettevõtlus, ettevõtlusaktiivsuse ja töökohtade arvu kasv**

Alaesmärgid:

- Suurenenud ettevõtete tekke-, ellujäämis- ja arenguvõimalused ning loodud uued töökohad
- Välja arendatud inkubatsiooniteenused (sh infrastruktuuri teenused)
- Noortel on teadmised ettevõtlusest
- Ettevõtlusalane teave ja koolitused on vallas kättesaadavad igas eas inimestele
- Keskkonnasõbralikud ja –säästlikud ettevõtted, taastuvenergia kasutamine
- Aktiivne ja konkurentsivõimeline turismiettevõtlus
- Ettevõtja staatus on väärtustatud
- Teadmispõhine ja innovaatiline majandus

2015.aasta oktoobri seisuga oli Tamsalu vallas äriregistri andmetel registreeritud 294 ettevõtet või FIE-t. 2015 aastal oli 31.oktoobriks registreeritud Tamsalu vallas 24 uut ettevõtet.

(allikas <http://www.pandivere.eu/?p=358>)

MTÜ PAIK korraldas VI Pandivere ettevõtlusmessi.

Viimase 10 aasta jooksul on Tamsalu vald andnud ettevõtlustoetust alustavale ettevõtjale. 2015.aastal esitati kaks toetuse taotlust. Toetust eraldati kahele ettevõtjale kogusummas 6 tuhat eurot.

2010.aasta märtsis oli Tamsalu vallas registreeritud 364 töötut, mis moodustas 13,7% valla tööealisest elanikkonnast. Järgnevatel aastatel on tööpuudus pidevalt vähenenud. 2014 a lõpuks oli 96 registreeritud töötut (4,1% tööealisest elanikkonnast). 2015 aastal liikus registreeritud töötute arv tõusu suunas ja aasta lõpuks oli 128 registreeritud töötut.

Haridus ja noorsootöö

Strateegiline eesmärk: **Haritud vallarahvas, kättesaadav haridus, kaasaegne õpikeskkond, rakendatud elukestva õppe põhimõtted.**

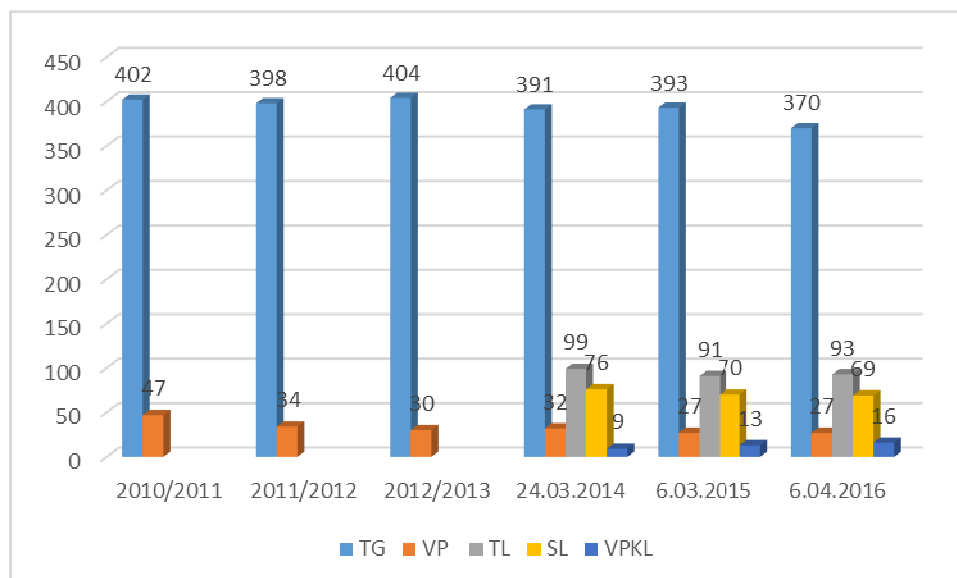
Strateegiline eesmärk: **Aktiivne noorsootöö, noorte omaalgatus ja osalus.**

Alaeesmärgid:

- kvaliteetne ja kaasaegne õpikeskkond
- haritud ja motiveeritud pedagoogiline kaader
- toimiv koostöö haridus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vahel
- toimiv täiskasvanute koolitus Tamsalu Gümnaasiumis
- toimiv kooliväline noorsootöö

Tamsalu vallal on neli haridusasutust: Tamsalu Gümnaasium, Vajangu Põhikool, Tamsalu lasteaed ja Tamsalu Sääse lasteaed. Porkunis asub riigile kuuluv Porkuni kool.

Õpilaste arv Tamsalu valla haridusasutustes on järjepidevalt vähenenud. Vajangu kooli lasteaiarühmas on viimasel kolmel aastal laste arv tõusnud. Õpilaste arvu muutused on otseselt seotud rahvaarvu muutustega vallas. Selle tulemuseks on kokkulepe sulgeda Vajangu Põhikooli III kooliastme klassid alates 2016/2017 õppeaastast.

Joonis 7 Õpilaste arvu muutus Tamsalu haridusasutustes (EHIS andmed)

TG - Tamsalu Gümnaasium

VP – Vajangu Põhikool

TL – Tamsalu Lasteaed

SL – Tamsalu Sääse Lasteaed

VPKL – Vajangu Põhikooli lasteaiarühm

EHIS- e andmetel õpib huvikoolides 39 Tamsalu valla last. Peamisteks huvihariduse andjateks Tamsalu valla lastele ja noortele on Väike-Maarja Muusikakool, Rakvere Spordikool, JJ-Street Tantsukool.

Noorsootööteenust osutab lepingu alusel Vajangu Noorsootöö Keskus, mis tegutseb Vajangu piirkonnas. 2015.aastal algas Tamsalu Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni eestvedamisel arutelu noortekeskuse vajalikkuse üle Tamsalu linna piirkonnas.

Kultuur, sport ja turism

Strateegiline eesmärk: **Tamsalu on tuntud spordikeskus. Elanikel on mitmekülgsed võimalused meelepärase arendava tegevusega tegelemiseks. Turistide reisihiht, kasutatud turismipotentsiaal.**

Alaeesmärgid:

- Renoveeritud Tamsalu Gümnaasiumi staadion, rajatud suusastaadioni infrastruktuur;
- Tamsalu kultuurimaja renoveeritud, kultuurimaja parki rajatud vabaõhulava;
- Porkuni Paemuuseum on laienenud kaasaegseks piirkondlikuks keskkonnahariduskeskuseks;
- Porkuni rand on heakorrastatud, loodud võimalused aktiivseks puhkuseks;
- korraldatavad üritused on heal tasemel ja tuntud (Porkuni tünisõit, maastikurattamaraton, Porkuni Pillar, Tamsalu suusamaraton, jne);
- Külalised on korras;
- Valla keskses pakutavad teenused on kättesaadavad ka valla külade elanikele.

Turism

Tamsalu vallale kuuluvateks peamisteks turismiobjektideks on Porkuni paemuuseum koos Tamsalu lubjapargiga (paetemaatika käsitlemine) ning Tamsalu Spordikompleks kui sporditurismi teenuste pakkuja. Valla turismiobjektide arendamise peamiseks eesmärgiks on kasvatada piirkonna tuntust ja külastatavust. Tulu teenimine valla eelarvele ei ole nende objektide puhul esmatähtis.

Porkuni paemuuseumi ekspositsiooni on eelnevatel aastatel täiendatud ja kaasajastatud. Töö selles osas jätkub.

Erasektoris on tuntumateks turismiteenuste pakkujateks Laululinna külalistemaja, Porkuni jahimaja. Järjest enam kogub tuntust Tamsalu, Järva-Jaani ja Väike-Maarja valdade piirile jääv Metsamõisa talu oma teemaparkidega.

Pandivere piirkonna turismialast koostööd koordineerib PAIK.

Sport

Tamsalus on mitmekülgsede võimalustega spordiinfrastruktuur. Loodud on tingimused erinevate alade harrastajatele. Spordihoones paikneb kõik vajalik spordilaagrite korraldamiseks. Tänapäeva nõuetele vastav 40 kohaline hostel, ujula, saalid, jõusaalid, aeroobikasaal, kohvik, taastuskeskus, terviserajad on sobilikud nii talvel kui suvel kasutamiseks.

Spordilaagrite paigana on Tamsalu enda jaoks kindlalt avastanud suusatajad, korvpallurid, ujujad. Suurematest asutustest kasutavad spordikompleksi teenuseid Jeld-Wen Eesti AS, Tiigi Keskus AS, Nordkalk AS, SKA Päästekolledži Päästekool, OÜ Autosõit, Ebavere Graanul OÜ, Kaitsevägi, Arctic Finland House OÜ.

Spordikompleksis on võimalik osaleda järgmistes treeningutes:

Lastele: suusatamine, saalihoki, ujumine, zumba, korvpall, jalgpall, võimlemine, võitluskunst.

Täiskasvanutele: Suusatamine, korvpall, võrkpall, saalihoki, zumba, võitluskunst, ujumise algõpe, vesivõimlemine, jooga, võimlemine eakatele, ujumistrimm, jõusaali ringtreening, lauatennis.

Läbi aasta toimuvad enamuse Tamsalus esindatud alade võistlused.

Kultuur

Tamsalu valla inimestel on head võimalused kultuuri tegemiseks kui tarbimiseks. Tegevus toimub Tamsalu kultuurimajas, Porkuni rahvamajas ning Vajangul tuletõrjeseltsile kuuluvas rahvamajas. Vabaõhuürituste läbiviimiseks on sobivad kohad Porkunis, Vajangul, Tamsalus ja Uudekülas. Porkuni järvede ümbrus on üha enam tuntust kogunud sealsete suveüritustega. Raamatukogud koos avalike internetipunktidega on Vajangul, Assamalla ja Tamsalus. Muuseumeid on 2: Porkuni paemuuseum ja Tamsalu muuseum, millest viimane tegutseb MTÜ vormis.

Traditsiooniliste üritustena toimusid ka 2015 aastal teatrite ning harrastusringide etendused ja kontserdid, Porkuni suvekontserdid, Porkuni päev koos tunnisisõiduga, Tamsalu kultuuripäev koos laulu- ja tantsupeoga, Tamsalu tantsulaager, Tammetõru lauluvõistlus, väljasõidud teatritesse ja kontserditele, näituste eksponeerimine, konkursside ja laatade korraldamine, jne.

Sotsiaalne heaolu – sh tervishoid, sotsiaalhoolekanne ja turvalisus

Strateegiline eesmärk: **Riskirühmade toimetulek, kvaliteetne hoolekanne. Toimetulekut soodustav elukeskkond.**

Alaeesmärgid:

- tagatud on riskirühmade toimetulek;
- tagatud on eakate ja puuetega inimeste hooldus kaasaegses, kõiki hooldusvajadusi arvestavas hooldekodus. Koduhooldus on kättesaadav kogu valla territooriumil;
- erivajadustega lastele on loodud tingimused hariduse omandamiseks kodu lähedal, Tamsalu valla piires.
- liikumispuudega inimestele ja väikelastega vanematele on tagatud ratastooliga või lapsevankriga ligipääs kõikidele avalikele asutustele ning kauplustele ja turvaline liikumine tänaval (kaldeed, invatõstuk keskusehoones, kõnniteed jne.)
- asulakeskuses on piisavalt kõnniteid jalakäijate ohutuks liiklemiseks. Väikelaste viibimine värskes õhus ja jalutamine on suunatud sõiduteedelt ja sõiduteede äärest parkidesse;
- korrastatud on tänavad, ristmikud, liikluskorraldus. Korraldatud on parkimine, selleks loodud piisav arv parklaid, parkimiskohti ning vähemalt üks valveparkla;
- tänavatel ei ole järelvalveta hulkuvaid koeri – kasse, loomaomanikud täidavad kehtivaid eeskirju;
- Tamsalu valla elanik on keskkonnateadlik;
- Ohtlikud ehitised (rajatised) on likvideeritud

2015.aastal jätkus sotsiaalvaldkonna põhitegevustena riskirühmadesse kuuluvate leibkondade sotsiaalse kaitse tagamine. Jätkuvalt on sotsiaalse kaitse ja sotsiaalabi vajadus kõige suurem leibkondades, kus töötud (neist eriti töötute vanematega ning lastega perekonnad), seadusjärgete hooldajateta üksikud eakad ja toetava lähivõrgustikuta psüühiliste erivajadustega isikud.

Sotsiaaltoetuste suurim osakaal on jätkuvalt toimetulekutoetustel. Toimetulekutoetus on oma olemuselt passiivne meede, mille taotlemise või saamise tingimuseks ei saa seada toetuse taotleja/ saaja ja/või tema leibkonnaliikmete aktiivsust enda olukorra ja toimetuleku parandamiseks. Vajadusel on sotsiaaltoetuste klientidele pakutud nõustamisteenuseid vastavalt konkreetse isiku probleemile.

Erivajadustega inimestele on vastavalt vajadusele ja võimalustele määratud personaalsed hooldajad. Hooldajad on määratud 21-le abivajavale puudega inimesele. Koduteenust toimetulekuraskustega ja puudega eakatele pakuvad kaks hooldustöötajat. Avahoolduse kliente on 20. Avahoolduse eeliseks on võimalus inimesel pikemalt oma kodus elada toime tulla. Säilib kliendi privaatsus ja vabadus tegutseda tuttavas keskkonnas. Teenus on paindlik ning vastavalt individuaalsetele vajadustele kohandatav. Samuti on avahooldusteenus kokkuvõttes majanduslikult kasulikum nii vallale kui kliendile.

Säase Hooldekodus on aasta lõikes hooldusel 21 inimest. Teenust pakutakse eelkõige Tamsalu valla elanikele, kelle toimetuleku ja hoolduse tagamiseks avahooldusteenused ei ole piisavad.

Eakate vallakodanike igapäevaelu mitmekesistamisel on oluline roll Tamsalu Kultuurimajas asuval eakate päevakeskusel. Päevakeskuses toimetab MTÜ vormis ühing andes valla eakatele kodanikele võimaluse ise korraldada endale sobivaid ühiseid üritusi, väljasõite, osaleda kultuuriüritustel. Tegutsevad käsitööringid, võimalik on kasutada arvutit, kududa kangast, tähistada tähtpäevi ja korraldada kohtumisi ning loenguid. Igapäevaselt toimuvad käsitöö- ja suhtlusringid. MTÜ tegevus on suunatud eakate elukvaliteedi parandamisele ning vaimse ja füüsilise heaolu suurendamisele läbi aktiivsuse ning erinevate tegevuste.

Sotsiaalosakonna teenusena saavad abivajajad kohapeale tellida soodushindadega invaabivahendid, väljastatakse abivajaja- ja parkimiskaarte, nõustatakse puudeastme- ja töövõime määramise taotluste täitmisel ning ametiasutustega asjaajamisel. Sotsiaalnõustamine erivajadustega inimestele on paindlik ja operatiivne.

Eluaseme kaotanud inimestele on eluasemeteenuse pakkumiseks viietoaline sotsiaalkorter, mille elanikele on tagatud hooldekodu töötajate poolt järelevalve, vajadusel toitlustamine ja tugiteenused.

Olulisel määral panustatakse töösse laste ja noortega. Pärast kooliaasta lõppu oli noortel vanuses 13-18.a võimalus osaleda töö- ja puhkelaagris. Suvine õpilasmalev on paljudel juhtudel motivaator õppeaasta lõpetamiseks suvetööle jäämata.

Probleemiks on olnud koolikohustuse täitmine. Selles osas on oluline töö peredega ning õigete motivaatorite leidmine.

Väärtustamaks last ja tema perekonda, on juba aastaid jätkunud Lusikapeo traditsioon. Uusi vallakodanikke tervitatakse märtsi kuus lapsevanematele ja beebidele mõeldud piduliku sündmusega, kus igale eelmisel aastal sündinud lapsele kinitakse nimeline hõbelusikas.

1.5 Ülevaade valitseva mõju all olevate äriühingute kohta

Tamsalu valla on kaks 100% osalusega tütarettevõtet: AS Tamsalu Kalor ja AS Tamsalu Vesi.

AS Tamsalu Kalor põhitegevuseks on valla elanikkonna, sotsiaalobjektide ja tööstusettevõtete soojusenergiaga varustamine. AS Tamsalu Kalor kõrvaltegevusalaks on Tamsalu valla elamufondi haldamine ja elanikkonnale kommunaalteenuste vahendamine, transportteenuste osutamine, kaupade müük, ettevõttele kuuluvate ruumide rent, ehitus- ja remonttööde osutamine ning saunateenuste osutamine.

2015 aastal müüdi soojusenergiat 11036 mwh. Kütteks kulutati 19545 m³ puiduhaket, 335 t põhku ja 2 t õli. Hakkepuidu hind 2015 aastal ei kallinenud ja soojusenergia hind püsis 60,52 eurot /MWh.

2015.aastal oli elamumajanduses suuremateks töödeks korstnate remont ning osades majades välisuste vahetus. Katlamajas teostati BIO – katlal poolte katlatorude vahetus. Renoveeriti katlamaja piirdeaed ja väravad.

2015 aastal oli keskmiselt 17 töötajat. Töötasud kokku oli 189 tuhat eurot, millest 20 tuhat moodustab tegevjuhi töötasu.

Suureks probleemiks on üürivõlad, suur hulk tühjasid kortereid ning kinnisvara madal hind. Kohtusse on esitatud üürivõlglaeid 16 hagi ja kohtutäituri menetluses on 1148 võlanõuet.

2016 aastal jätkab AS Tamsalu Kalor sama põhi- ja kõrvaltegevusega.

AS Tamsalu Vesi põhitegevuseks on vee tootmine ja turustamine, samuti reovee ärajuhtimisteenuste osutamine ja reovee puhastamine.

2015 aastal moodustas ettevõtte põhitegevuste müügitulu 309 tuhat eurot vähenedes 1 % võrreldes 2014 aastaga. Müügitulust moodustas 30,76 % vee müük ja 64,29 % reovee ärajuhtimise teenuse müük. Ettevõtte majandusaasta kahjum oli 216 tuhat eurot.

2015 aastal investeeriti hoonete ja trasside parendamisse 14 tuhat eurot, masinate ja seadmete parendamisse ja soetamisse 29 tuhat eurot. Olulisem parendus tehti Kursi küla veepumpla ja trasside arendusse. Soetati fekaali- ja reovee auto MB-814 ning komplekteeriti see vajalike seadmetega. Investeeringud teostati ettevõtte omavahendite arvelt.

AS Tamsalu vesi keskmine töötajate arv on 9 . 2015 aastal oli palgakulu 88 tuhat eurot, millest 13 tuhat moodustab tegevjuhi töötasu. Ettevõtte nõukogu liikmetasu 1 tuhat eurot.

2016 aastal jätkab AS Tamsalu Vesi oma põhitegevusega.

1.6 Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevusest siseauditi korraldamisel

Sisekontrollisüsteem hõlmab konsolideerimisgrupi üksuste struktuuri, juhtkonna suhtumist, kehtivaid protseduure jt meetmeid, mis annavad mõistliku kindlustunde, et üksuse tegevus on seaduspärane, üksuse varad on kaitstud raiskamise, ebasihipärase kasutamise, pettuste ja ebakompetentsest juhtimisest jms tingitud kahjude eest; üksuste tegevus on säästlik, tõhus ja mõjus ning tagatud teenuste kõrge kvaliteet; üksuste tegevust kajastav juhtumis- ja finantsinformatsioon on usaldusväärne, tõene ja õigeaegne.

Tamsalu valla ametiasutuse struktuuris ei ole siseaudiitori ametikohta. Tamsalu vallas on kehtestatud kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest lähtuvalt eeskirjad ja nõuded eelarve koostamiseks, vastuvõtmiseks, täitmiseks, toetuste eraldamiseks, vara kasutamiseks, omandamiseks, võõrandamiseks ja mahakandmiseks. Õigusaktide järgimise ja vara kaitsmise tagamiseks lähtub vallavalitsus volikogu poolt kehtestatud õigusaktidest, eelkõige vallavara eeskirjadest, asjaajamise korrast ja raamatupidamise sise-eeskirjadest.

Vastavalt valla põhimäärusele teostab vallavalitsuse ja hallatavate asutuste tegevuse kontrolli vallavolikogu revisjonikomisjon.

Revisjonikomisjon teostab kontrolli vallavalitsuse tegevuse üle volikogu määruste ja otsuste, vallavalitsuse poolt sõlmitud lepingute täitmist ning hallatavate asutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle. 2015.aastal kinnitati volikogu reviskonikomisjoni 2015 tööplaan. 2015 aasta esimesel poolel vaatas läbi revisjonikomisjon 2014 majandusaasta aruande ja esitas volikogule kinnitamiseks 25.juuni 2015.a. II poolaastal kontrolliti 2015 aasta esimese poolaasta eelarve täitmist, vallavolikogu poolt vastuvõetud õigusaktide täitmist ja Tamsalu vallavalitsuse hallatava asutuse tegevust.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel teostavad järelvalvet kohaliku omavalitsuse üksuse tegevuse ja õigusloovate aktide üle maavanem, riigikontroll ja õiguskantsler.

2015.aastal teostati maavalitsuse poolt järelvalvet Säase hooldekodus.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse nõuete täitmise kohaselt esitab kohaliku omavalitsuse üksus andmed eelarve, lisaelarve ja eelarve täitmise kohta igale kvartalile järgneva kuu viimaseks kuupäevaks Rahandusministeeriumile.

Iga aastaselt viiakse läbi valla varade inventuurid, et välja selgitada varade olemasolu ning saada informatsiooni vara kasutamise kohta. Selgitatakse välja vara kajastamise õigsus finantsarvestuses ja bilansikirjetel. Fikseeritakse vara kasulikkus, hoidis-, säilitamis- ja kasutamistingimused. 2015 aastal läbiviidud inventuuri alusel kontrolliti Tamsalu valla põhi- ja väheväärtuslikku vara vastutajate löike. Selleks koostati vara inventeerimiskomisjonid. Katkiste ja kasutuskõlbmatute varade kohta esitasid komisjonid mahakandmise aktid, milles olid väljatoodud põhjendused vara mahakandmise kohta.

1.7 Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Finantsdistsipliini tagamise meetme täitmine 2015 aastal.

Finantsdistsipliini tagamise meetmed on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse :

1. Põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest, mis on vastavalt KOFS § 33 tähenduses aruandeaasta lõpu seisuga 0 või positiivne. Kui põhitegevuse tulem on kavandatud eelarvestrateegia perioodil mittejärjestikusel aastal väiksem lubatud väärtusest võib see olla aruandeaasta lõpu seisuga negatiivne eelarves kavandatud ulatuses. Negatiivse tulemi planeerimisel tuleb arvestada, et eelarvestrateegiaga hõlmatud aastate põhitegevuse tulem peab olema null või positiivne.
2. Netovõlakoormuse ülemmäärast. Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe. Võlakohustusteks võetakse: võetud laenud, kapitalirendikohustused, emiteeritud võlakirjad, tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused, saadud toetuste tagasimaksmise kohustused, toetusteks saadud ettemaksud, toetuste andmise kohustused, pikaajalised kohustused tarnijatele, teenuste kontsessioonikokkulepetest tekkivad kohustused; muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist.

Finantsdistsipliini tagamise meetme täitmisel on arvestatud Tamsalu Vallavalitsuse ja AS Tamsalu Vesi kui valla arvestusüksuse aruannete näitajaid.

Tabel 1 KOV arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetme täitmine

Põhitegevuse tulud	Maksutulud	1 983 706,74
	Kaupade ja teenuste müük	610 917,27
	Saadud toetused	1 822 386,94
	Muud tegevustulud	15 174,05
	Põhitegevuse tulud kokku	4 432 185,00
Põhitegevuse kulud	Antud toetused	-399 454,64
	Muud tegevuskulud	-3 375 867,17
	Põhitegevuse kulud kokku	-3 775 321,81
Põhitegevuse tulem		656 863,19
Investeeringustegevus	Põhivara soetus	-295 525,63
	Põhivara müük	13 726,00
	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	19 628,33
	Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-15 588,67
	Finantstulud ja finantskulud	-25 994,98
	Investeeringustegevus kokku	-303 754,95
Ülejääk/puudujääk		353 108,24
Võlakohustused	Laenukohustused	1 909 472,28
	Toetusteks saadud ettemaksud	85 659,44
	Üle ühe-aastase perioodiga mittekatkestatavad kasutusrendikohustused	12 364,46
	Võlakohustused kokku	2 007 496,18
Likviidsed varad	Raha ja pangakontod	-473 103,45

	Likviidsed varad kokku	-473 103,45
	Netovõlakoomus	1 534 392,73
	Netovõlakoomus, v.a lubatud kohustused	1 534 392,73
	Rendikulu üle ühe-aastase tähtajaga mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest	4 954,79
	Põhitegevuse tulude ja kulude vahe	661 817,98
Netovõlakoomuse ülemmäär	Põhitegevuse tulud	4 432 185,00
	6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe	3 970 907,88
	60% põhitegevuse tuludest	2 659 311,00
Netovõlakoomuse ülemmäära ja netovõlakoomuse vahe	Põhitegevuse tulude kogusumma (100%)	2 897 792,27
	6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe	2 436 515,15
	60% põhitegevuse tulude kogusummast	1 124 918,27
<p>Netovõlakohustuste ülemmäär on põhitegevuse tulude kogusumma, kui see on väiksem kui 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe, vastasel korral kas 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 60% põhitegevuse tuludest olenevalt sellest, kumb neist on suurem.</p>		
Arvesse võetud üksused: 271401, 271499		

2.Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne

2.1 Konsolideeritud bilanss

Tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Varad kokku		18907	19483
Käibevara		1003	1056
Raha	2	527	600
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	223	201
Muud nõuded ja ettemaksud	4	186	202
Varud	6	67	53
Põhivara		17904	18427
Materiaalne põhivara	7	17904	18427
Kohustused ja netovara kokku		18907	19483
Lühiajalised kohustused		1087	1052
Võlad tarnijatele	8	88	110
Võlad töötajatele	8	214	219
Muud kohustused ja saadud ettemaksud	8	235	142
Laenukohustused	10	550	581
Pkaajalised kohustused		1495	2045
Laenukohustused	10	1495	2045
Netovara		16325	16386
Reservid		1	1
Eelmiste perioodide akumulieeritud tuleml		16385	16501
Põhivara ümberhindlus		19	4
Aruandeaasta tuleml		-80	-120

2.2 Konsolideeritud tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes

	Lisa	2015	2014
Tegevustulud		5134	5056
Maksutulud	3	1983	1880
Tulud kaupade ja teenuste müügist	12	1282	1340
Saadud toetused	11	1842	1778
Muud tegevustulud	13	27	58
Tegevuskulud		-5181	-5130
Antud toetused	14	-415	-401
Tööjõukulud	15	-2438	-2328
Muud tegevuskulud	16	-1516	-1602
Põhivara amortisatsioon ja ümberrhindlus	7	-812	-799
		-47	-74
Tegevustulem			
Finantstulud ja -kulud		-33	-46
Intressikulu	10	-33	-46
Aruandeaasta tulem		-80	-120

2.3 Konsolideeritud rahavoogude aruanne

Kaudne meetod
Tuhandetes eurodes

	Lisa	2015	2014
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		-47	-74
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7	812	799
Põhivara soetusega kaasnev käibemaksu kulu		41	64
Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara müügist	7	-12	-19
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks (tulu)	11	-20	-104
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		15	11
		789	677
Korrigeeritud tegevustulem		-20	3
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		67	-108
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus		67	-108
Kokku rahavood põhitegevusest		836	572
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest	7	-306	-386
Laekunud kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara müügist	7	21	23
Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	14	-16	-11
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		8	147
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-293	-227
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud saadud laene	10		352
Tagasi makstud saadud laene	10	-581	-534
Tasutud kapitalirendi põhiosa makseid	10		0
Tasutud intresse ja muid finantskulusid	10	-35	-47
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-616	-229
Puhas rahavoog		-73	116
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	2	600	484
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	2	527	600
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-73	116

2.4 Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

Tuhandetes eurodes

Kohaliku omavalitsuse netovara Kokku				
	Lisa	Kassareserv	Akumuleeritud tulem	
Saldo 31.12.2012		1	15650	15651
Aruandeaasta tulem			851	851
Saldo 31.12.2013		1	16501	16502
Põhivara ümberhindlus			4	4
Aruandeperioodi tulem			-120	-120
Saldo 31.12.2014		1	16385	16386
Põhivara ümberhindlus			19	19
Aruandeperioodi tulem			-61	-61
		1	16324	16325

2.5 Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kui juriidilise isiku kohta ja vastab oma koosseisult konsolideerimata finantsaruannetele (vt lisa 19). Kuna see on koostatud kassapõhisel printsiibil ja sisaldab teatud muid erinevaid arvestuspõhimõtteid, siis ei ole see konsolideerimata finantsaruannetega võrreldav (vt ka lisa 1). Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa nr 20, mis koostatakse vastavalt KOFS §29 lg8.

	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	4180	4196	4143
Maksutulud	1974	1974	1960
3000 Füüsilise isiku tulumaks	1865	1865	1852
3030 Maamaks	109	109	108
32 Tulud kaupade ja teenuste müügist	359	359	333
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1790	1790	1790
35200 Tasandusfond (lg 1)	585	585	585
35201 Toetusfond (lg 2)	1205	1205	1205
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	30	46	44
3500 Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	30	46	44
Muud tegevustulud	27	27	16
38251 Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	8	8	4
38252 Tasu üleriigilise tähtsusega maardlatest väljapumbatud kaevandus- ja karjäärivee erikasutusest	8	8	0
38254 Laekumine vee erikasutusest	10	10	11
3882 Saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitis	1	1	1
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	-4086	-3871	-3563
Antavad toetused tegevuskuludeks	-475	-480	-414
413 Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	-438	-443	-380
4500 Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-22	-22	-20
452 Mittesihtotstarbelised toetused	-15	-15	-14
Muud tegevuskulud	-3611	-3391	-3149
50 Personalikulud	-2197	-2201	-2065
55 Majandamiskulud	-1240	-1179	-1084
60 Muud kulud	-174	-11	0
PÕHITEGEVUSE TULEM	94	325	580
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-393	-301	-192
381 Põhivara müük (+)	10	10	14
15 Põhivara soetus (-)	-319	-279	-254
3502 Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	13	13	82
4502 Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-68	-16	-14
655 Finantstulud (+)	1	1	0
650 Finantstkulud (-)	-30	-30	-20
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-299	24	388
FINANTSEERIMISTEGEVUS	-133	-456	-456
2585 Kohustuste võtmine (+)	323	0	0
2586 Kohustuste tasumine (-)	-456	-456	-456
100 LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	-432	-432	-68

NÕUETE JA KOHUSTUSTE SALDODE MUUTUS (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	0	0	0
	0	0	0
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	4503	4196	3851
Üldised valitsussektori teenused	491	329	279
01110 Keskvalitsuse täidesaatvad ja seadusandlikud organid	0	0	0
01111 Valla- ja linnavolikogu	22	22	15
01112 Valla- ja linnavalitsus	246	247	226
01114 Reservfond	174	11	0
01330 Muud üldised teenused	6	6	5
01600 Muud üldised valitsussektori teenused	13	13	13
01700 Valitsussektori võla teenindamine	30	30	20
Avalik kord ja julgeolek	28	20	16
03200 Päästeteenused	15	15	12
03600 Muu avalik kord ja julgeolek kokku	13	5	4
Majandus	492	379	336
04120 Üldine töajupoliitika	5	5	3
04350 Elektrienergia	2	2	2
04510 Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	477	360	319
04730 Turism	0	0	0
04900 Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	8	12	12
Keskkonnakaitse	73	74	64
05100 Jäätmeäritlus	23	23	15
05400 Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	49	50	48
05600 Muu keskkonnakaitse	1	1	1
Elamu- ja kommunaalmajandus	321	269	251
06300 Veevarustus	74	22	20
06400 Tänavavalgustus	59	59	60
06605 Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	188	188	171
Tervishoid	11	11	11
07210 Ambulatoorsed teenused	2	2	2
07310 Haiglateenused	9	9	9
Vaba aeg, kultuur ja religioon	483	491	467
08102 Sporditegevus	245	246	235
08105 Laste muusika- ja kunstikoolid	8	8	7
08107 Noorsootöö ja noortekeskused	6	6	6
08109 Vaba aja üritused	3	3	3
08201 Raamatukogud	56	56	53
08202 Rahva- ja kultuurimajad	139	142	135
08203 Muuseumid	16	16	14
08300 Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	10	10	10
08400 Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	0	4	4
Haridus	1968	1979	1860
09110 Alusharidus	674	679	664
09212 Põhikoolid/Põhihariduse otsekulud	648	649	615
09213 Üldkeskhariduse otsekulud	144	144	134
09220 Gümnaasiumid/Põhi-ja üldkeskhariduse kaudsed kulud	373	374	313
09600 Koolitransport	56	56	58
09601 Koolitoit	71	71	71

09800	Muu haridus	2	6	5
	Sotsiaalne kaitse	636	644	567
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	0	0	0
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	24	26	23
10200	Eakate sotsiaalhoolekande asutused	157	163	167
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	17	17	14
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	88	88	53
10701	Riiklik toimetulekutoetus	239	239	206
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	59	59	55
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	52	52	49

2.6 Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist.

Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem bilansikuupäevast arvestatuna.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse rahana kassas olevat sularaha ning pankades olevaid arvelduskontode jääke (v.a arvelduskrediit). Rahavoogude aruandes kajastatakse raha ja selle ekvivalentidena lisaks rahale paigutusi rahaturu- ja intressifondide aktsiatesse ja osakutesse, mis bilansis on kajastatud kirjel Finantsinvesteeringud. Pangadeposiitidelt bilansikuupäevaks kogunenud laekumata intressid kajastatakse viitlaekumistena. Rahaturu- ja intressifondide aktsiad ja osakud on kajastatud turuväärtuses.

Finantsinvesteeringud

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse turuväärtuses likviidsuse tagamiseks hoitavaid rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning lühiajalise kauplemise eesmärgil hoitavad võlakirju.

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse aktsiaid ja osi, millest grupp omab alla 20%. Nimetatud pikaajalised finantsinvesteeringud on tehtud avalikku sektorisse kuuluvatesse äriühingutesse koostöös teiste kohalike omavalitsuste üksustega ning neid kajastatakse sarnaselt olulise mõju all olevate osalustega.

Finantsinvesteeringute oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, kuid varasematel perioodidel kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena.

Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdiseväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Varud

Varudena on kajastatud varutud kütust AS Tamsalu Kaloris. Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (v.a käibemaks, mis kajastatakse soetamisel kuluna) ja muudest soetamisega seotud otsestest kulutustest. Varude jäägi hindamisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud hinnatakse alla eeldatavale neto realiseerimismaksumusele, kui see on madalam nende soetusmaksumusest.

Valitseva ja olulise mõju all olevad üksused

Valitseva mõju korral omab konsolideerimisgrupp üldreeglina üle 50% hääleõigusest vastava üksuse nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis. Olulise mõju all olevaks loetakse üksusi, mille nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis omab konsolideerimisgrupp 20 kuni 50% hääleõigusest. Valitseva mõju all olevateks üksusteks on AS Tamsalu Vesi ja AS Tamsalu Kalor (vt lisa 5)

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute tegevus kajastub konsolideeritud aruandes alates valitseva või olulise mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni. Valitseva mõju all olevate üksuste ja olulise mõju all olevate äriühingute soetamist kajastatakse ostumeetodil, mille korral hinnatakse omandatud osaluste varad ja kohustused nende õiglasel väärtuses (v.a ühise kontrolli all toimuvad soetused, mida kajastatakse nende raamatupidamisväärtuses).

Valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad on konsolideeritud aruannetes liidetud ridarealt meetodil, kusjuures konsolideerimisel hõlmatud üksuste omavahelised nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on elimineeritud.

Osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes kajastatakse konsolideeritud aruannetes kapitaliosaluse meetodil.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte (maa, hooned ja rajatised), mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida konsolideerimisgrupp ega ükski teine avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused) analoogiliselt materiaalse põhivara kajastamisele

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumus on alates 1917 eurost (kuni 31.12.2004 soetatud varade korral alates 639 eurot). 2010 aastal kanti põhivarana arvel olevad varad, mis olid väiksemad kui põhivara piir (639-1917 eurot) väheväärtuslike inventaride nimekirja.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel

hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi.

Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v.a soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikust elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasuliku elueaga komponentidest, mille soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele.

Uue põhivara kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	2-10
Masinad ja seadmed	10-20
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed	33-50
Inventar, tööriistad	10-50

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Ümberhindlus

2010 aastal viidi läbi teede ühekordne ümberhindlus. Teede ümberhindamisel lähtuti tee ehituslikust hinnast ja hetkel tee olukorrast.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substantsita vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 1917 eurost (kuni 31.12.2004 soetatud varade korral alates 639 eurost). Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ja amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Tarkvara

Uurimis- ja arenguväljaminekud on kajastatud tekkimisel kuluna.

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

(a) Aruandekohustuslane on rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirenti tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara

omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustust vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

(b) Aruandekohustuslane on rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rentnikult saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja intressituluks.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksud kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva tekkinud kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad aruandekohustuslase senisest tegevuspraktikast ning mille suurust saab usaldusväärset hinnata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhtkonna hinnangust ja kogemustest.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille kohustusena realiseerumise tõenäosus on alla 50%, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Finantskohustused

Finantskohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära, v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ja tuletisinstrumendid, mida kajastatakse õiglasel väärtusel. Olulised tehingukulutused võetakse efektiivse intressimäära arvutamisel arvesse ja kantakse kohustuse eluea jooksul intressikuludesse.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemal eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa aga kajastatakse samal ajal kas bilansis kohustusena (gruppi kuuluvad kasumit taotlevad äriühingud) või tuluna (ülejäanud grupi üksused). Konsolideerimisgruppi kuuluvad kasumit taotlevad üksused amortiseerivad sihtfinantseerimise kohustuse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute arvestuspõhimõtteid muudeti, vt selgitust osas Arvestuspõhimõtete muutus.

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumuliseeritud tulemist eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamine

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on võetud aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja –kohustused on bilansipäeva seisuga ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest ning varade ja kohustuste ümberhindamisest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulemiaruanDES .

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu – ja Tolliameti ja keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Lõivutulu kajastatakse lõivuga maksustatud toimingu päeval ning trahve trahvide määramise päeval. Dividenditulu kajastatakse dividendide väljakuulutamisel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisega kaasnevad mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks , mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamise hetkel kuluna tulemiaruanDE kirjel Muud tegevuskulud .Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse kuluna dividendide väljakuulutamisel. Arendusväljaminekud kajastatakse tekkimise momendil kuluna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Tamsalu valla volikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansikuupäeva ja aruanDE koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruanDEperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruanDEaasta tulemust, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes konsolideerimata aruanNETES (vt lisa 19) kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

1. põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruanDES ei kajastata;

2. kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaande real Muud tegevuskulud).

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

Tamsalu valla rahalised vahendid hoiustatakse pankades ja sularahakassas.
Tuhandetes eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Kassa	12	12
Pankades arvel	515	588
Kokku raha ja selle ekvivalendid	527	600

Aruandeperioodil saadi arvelduskontodelt intressitulu 69 eurot.

Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid

Tuhandetes eurodes

A. Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ja maksukohustused

	Lühiajalised nõuded		Lühiajalised kohustused	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Maksud brutosummas				
Tulumaks	219	196	35	34
Käibemaks	0	0	16	17
Sotsiaalmaks	0	0	78	66
Töötuskindlustusmaksed	0	0	4	5
Kogumispensionimaksed	0	0	3	3
Kokku maksud	219	196	136	125
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	4	5	7	6
Kokku maksud, lõivud ja trahvid	223	201	143	131

Lühiajalise nõudena on kajastatud Maksu- ja Tolliameti teatise alusel detsembrikuu eest arvestatud ja 2016 aastal ülekantavad tulu-, maamaksu ja loodusressursside kasutamise tasud.

Lühiajaliste kohustustena on kajastatud detsembrikuu töötasudega seotud maksukohustused ja loodusressursside tasumise kohustus. Summad kantakse Maksu- ja Tolliametile 2016 aasta jaanuaris.

B. Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

Tuhandetes eurodes

	Tulud	
	2015	2014
Maksud	1983	1880
Tulumaks	1875	1772
Maamaks	108	108
Lõivud (vt lisa 12)	3	6
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud (vt lisa 13)	15	30
Tasud vee erikasutusest	11	10
Maardlate kaevandamisõiguse tasu	3	19
Saastetasud	1	1
Kokku maksud, lõivud, trahvid	2001	1916

Tulu ja maamaksu kogub ja kannab KOV-le Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kui üle kandmata summa kajastub Maksu- ja Tolliameti teatisel.

Tulu loodusressursside kasutamisest kogub Keskkonnaministeerium ja KOV-le kannab selle Maksu- ja Tolliamet.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

Tuhandetes eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
	Lühiajaline osa	Lühiajaline osa
Nõuded ostjate vastu	176	195
Brutosummas	281	306
Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud	-105	-111
Nõuded toetuste eest	3	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	3	2
Ettemakstud toetused	3	5
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	1	0
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	186	202

Nõuded ostjate vastu koosnevad erinevatest müügiarvete nõuetest. Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetes on kajastatud korteriüüride nõuete allahindlused.

Lisa 5 Osalused tütarettevõtjates

Tuhandetes eurodes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida reall konsolideeritud järgmised valitseva mõju all olevad äriühingud:

Nimetus aasta	Osalu se määr	Tulemiaruaude näitajad			Bilansi näitajad aasta lõpus	
		Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Tulem	Varad	Neto- Varad
AS Tamsalu Vesi	100					
2015		309	-517	-208	7569	7016
2014		321	-512	-191	7823	7231
AS Tamsalu Kalor	100					
2015		985	-949	36	1230	1010
2014		990	-1026	-36	1299	981

Lisa 6 Varud

Tuhandetes eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Varud	67	53

Varudena kajastatakse kütuse varu AS Tamsalu Kalor katlamajas.

Lisa 7 Materiaalne põhivara

Tuhandetes eurodes

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhi- vara	Lõpeta- mata tööd ja ette- maksed	Kokku
Jääk 31.12.2014						
Soetusmaksumus	234	20678	1955	165	49	23081
Akumuleeritud kulum		-3657	-970	-27	0	-4654
Põhivara jäakväärtus	234	17021	985	138	49	18427
Soetused ja parendused		79	29	3	166	277
Kulum ja allahindlus	0	-674	-133	-5	0	-812
Ümberhindlus	19	0	0	0	0	19
Ümberklassifitseerimine	0	162	0	0	-162	0
Müüdid põhivara	-6	0	-2	-2	0	-10

jääkväärtus						
Müüdnud põhivara kulum	0	0	2	2	0	4
Jääk 31.12.2015						
Soetusmaksumus	247	20919	1972	166	53	23357
Akumuleeritud kulum	0	-4331	-1092	-30	0	-5453
Põhivara jääkväärtus	247	16588	880	136	53	17904

Rahavoogude aruandes kajastub materiaalse põhivara eest tasutud summana 306 tuhat eurot. Soetuseid ja parendusi tehti 2015 aastal 277 tuhat eurot. Lõpetamata ehitustena on arvel 53 tuhat eurot.

Ümberklassifitseerimisena on kajastatud liikumine lõpetamata tööde ja ettemaksete grupist hoonete ja rajatiste gruppi 162 tuhat eurot.

2015 aastal arvestati kulumit 812 tuhat eurot. Mitteamoortiseeruvat põhivara kanti maha 2 tuhat eurot.

Kapitalirendi tingimustel renditud varad ei ole .

Kasutusrendi tingimustel renditud põhivara

1. Tamsalu vald on võtnud kasutusrendilepinguga sõiduauto Peugeot Partner 5 aastaks

	2015	2014
Kasutusrendikulu	4	0

Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest

	31.12.2015	31.12.2014
12 kuu jooksul	2	0
1-5 aasta jooksul	9	0

2. AS Tamsalu Kalor on rentinud põhivara.

	2015	2014
Kasutusrendikulu	4	5

Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest

	31.12.2015	31.12.2014
12 kuu jooksul	4	4
1-5 aasta jooksul	5	10

Kasutusrendile antud materiaalne põhivara

Tamsalu vald on andnud rendile Tamsalu Spordihoones ruumid iluteenuste osutamiseks. Samuti on Tamsalu Kommunaalile kuuluvas keskusehoones antud ruume rendile. Rendilepingutest laekuv tulu tulevastel perioodidel on alljärgnevas tabelis.

	2015	2014
Kasutusrenditulud materiaalselt põhivaralt (vt lisa 12)	0	
Renditulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel	45	21
Järgmisel majandusaastal	13	9
1. kuni 2. aastal	9	8
2. kuni 3. aastal	9	2
3. kuni 4. aastal	7	2
4. kuni 5. aastal	7	0

Tamsalu vallavalitsuses peetakse bilansiväliselt väheväärtusliku vara arvestust: Aasta alguses oli väheväärtuslikku vara arvel 748 tuhat eurot, aasta jooksul võeti arvele 30 tuhat euro eest kanti maha 31 tuhat eurot väheväärtuslikku vara. Aruandeaasta lõpuks oli 747 tuhat eurot väheväärtuslikku vara.

Lisa 8 Kohustused ja saadud ettemaksed

Tuhandetes eurodes

	31.12.2015		31.12.2014	
	Lühiajaline osa	Pikaajaline	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa
Võlad tarnijatele	88		110	
Võlad töövõtjatele	214		219	
	235		142	
Muud kohustused ja saadud ettemaksed				
Masukohustused (vt lisa 3)	143		131	
Muud viitvõlad	6		8	
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	86		0	
Muud saadud ettemaksed ja Tulevaste perioodide tulud			3	
Laenukohustused (vt lisa 10)	550	1495	581	2045
Kohustused kokku	1087	1495	1052	2045

Lisa 9 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

1. Tingimuslikud kohustused kohtuprotsesside suhtes

Metsamaahalduse AS kaebas 9.septembril 2014.a. Tartu Halduskohtusse Tamsalu vallavolikogu 23.aprilli 2014.a.otsuse nr 19, õigusvastaseks tunnistamiseks ja kohustada Tamsalu valda vaadata Võhmuta III geoloogilise uuringu loa kohta arvamuse andmise

küsimus läbi kahe kuu jooksul. Metsamaahalduse AS kaebas Tamsalu valla Tartu halduskohtusse eelmise kohtuistungi tarbeks kohtu menetluskulude väljamõistmiseks. 7.oktoobril 2014.a. tuli Tartu ringkonnakohtu otsus mõista Tamsalu vallalt välja 968 eurot Metsamaahalduse AS kasuks menetluskulud. Tamsalu vald vaidlustas Tartu ringkonnakohtus Tartu halduskohtu otsuse. Tartu ringkonnakohtus on 17.oktoobri 2014 võetud antud kaebus menetlusse. Asi vaadati läbi 25.11.2015 ja 18.01.2016.a. Tartu Ringkonnakohtus tehti otsus jätta Tamsalu Vallavalitsuse apellatsioonikaebus rahuldamata ja mõista Tamsalu vallalt kaebaja kasuks välja 955,20 eurot, mille Tamsalu Vallavalitsus tasus 16.02.2016.a.

2.Ehitus ja renoveerimistöde lepingud

22.05.2014 sõlmiti OÜ Asfaldigrupp leping Tamsalu linnas Kesk ja Koidu tänava osaliseks rekonstrueerimiseks summas 314 tuhat eurot, millest peale tööde lõppu jääb 5% garantiaegseks tagatiseks (15 tuhat eurot). Garantiaeg on 3 aastat ja peale tähtaja möödumist koostavad pooled kvaliteeditunnistuse, ning tellija tagastab tagatise või katab garantiirahast ebakvaliteetsest tööst tingitud puudused. 22.jaanuaril 2016 tõi ettevõtja pangagarantii ja Tamsalu Vallavalitsus tasus garantiaegse tagatise OÜ Asfaldigrupile.

Lisa 10 Laenukohustused

Tamsalu vald on võtnud laenu investeringute teostamiseks.

Tuhandetes eurodes

	Järelejäänud tähtajaga						Kokku
	Kuni 1 a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-5 a	Üle 5 a	
Jääk seisuga 31.12.2014	581	550	387	260	224	624	2626
Pangalaenud	581	550	387	260	224	624	2626
Jääk seisuga 31.12.2015	550	387	260	224	160	464	2045
Pangalaenud	550	387	260	224	160	464	2045

Kulud laenukohustustelt

	2015	2014
Intressikulu laenudelt	33	47
Kokku	33	47

Informatsioon laenulepingute kaupa (tuhat eurot)

1. Tamsalu Vallavalitsus

Laenu andja	Lõpp-tähtaeg	Intressi-määr	Alus-valuuta	Jääk		Intressikulu	
				31.12.2015	31.12.2014	2015	2014
Danske Bank	02.08.2018	6 kuu EURIBO R+1,15%	euro	145	199	2	4

SEB Pank	31.12.2017	6 kuu EURIBO R +1,493%	euro	137	205	3	4
SEB pank	01.12.2016	6 kuu euribor+ 0,842%	euro	109	217	2	4
Dnb NORD	15.07.2015	2,85	euro	0	35	0	1
Keskkonnainvesteeringute Keskus SA	27.08.2021	6 k Euribor+ 1,25	euro	722	844	10	13
Danske Bank	15.01.2020	6 kuu EURIBO R+0,88%		283	352	3	1
2. AS Tamsalu Kalor							
Danske Bank Tamsalu Kalor AS laen	20.05.2017	3,68	euro	135	226	7	11
3. AS Tamsalu Vesi							
Keskkonnainvesteeringute Keskus SA Tamsalu Vesi AS laen	27.08.2028	6kuu Euribor+ riski marginaa 1 1,25%	euro	514	548	7	9

2015.aastal ei võtnud Tamsalu vallavalitsus laenu.

Tamsalu vallavalitsuse poolt võetud laenude tagatiseks on valla eelarve.

AS Tamsalu Vesi poolt pangalaenu tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus

Tuhat eurot

	31.12.2015	31.12.2014
Maa	1	1
Ehitised	414	428
Masinad ja seadmed	269	301
Kokku	684	730

AS Tamsalu Vesi on seadnud SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse (hüpoteegipidaja) kasuks lepingu esemele kaks hüpoteeki hüpoteeksummaga 832886 eurot igakordse omaniku kohustusega alluda kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga tagatud nõuete rahuldamiseks. Hüpoteegi seadmise lepingu esemeks on Kaeva küla, Tamsalu vald, Lääne-Virumaal asuv Veepuhastusjaama kinnistu (registriosa nr. 4150531), maaüksuse kadastritunnus 78701:005:0010) koos selle oluliste osade ja päraldistega. Lisaks sellele on Tamsalu Vesi AS (pantija) seadnud Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (pandipidaja) kasuks oma vallasvarale kommertsipandi kommertsipandiregistris esimesele järjekohale, summas 200 000 eurot.

AS Tamsalu Kalori poolt pangalaenu tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus.

Tuhat eurot

	31.12.2015	31.12.2014
Maa	4	4
Ehitised	352	373
Muu vara	400	400
Kokku	756	777

Lisa 11 Saadud toetused

Tuhandetes eurodes

	2015	2014
Saadud toetused kokku	1842	1778
1.Saadud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	32	163
Rahandusministeerium	2	3
Jõulutunnel	1	
Haridus ja Teadusministeerium	4	1
Keskonnainvesteeringute Keskus	5	3
Lääne-Viru Maavalitsus	9	7
Eesti Kultuurkapital	2	3
Eesti Rahvatantsu ja rahvamuusika selts	1	0
PRIA koolipiim	3	3
Eesti Kooriühing	1	0
PRIA LEADER projektid	0	28
Muinsuskaitseamet	1	1
Kultuuriministeerium	2	0
VIROL	1	2
Majandus ja kommunikatsiooniministeerium		112
2.Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	43
Majandus - ja Kommunikatsiooniministeerium	0	35
Rahandusministeerium	5	0
Ettevõtluse arendamise sihtasutus Tamsalu gümnaasium	0	-1
Lääne-Viru Maavalitsus	8	4
Siseministeerium	0	5
3. Saadud mittesihotstarbeline finantseerimine	1790	1511
<i>Riigieelarve tasandusfond</i>	<i>585</i>	<i>548</i>
Riigieelarve toetusfond	1205	963

4.Kaupadena saadud mitterahaline toetus	7	61
Rakvere Linnavalitsus –raamatud raamatukogule	7	7
Haridusministeerium	0	54

Lisa 12 Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tuhandetes eurodes

Tulud kaupade ja teenuste müügist	2015	2014
Tulud elamu- ja kommunaalasutuste tegevusvaldkonnast	955	960
Tulud haridusasutuste tegevusvaldkonnast	95	91
Tulud spordiasutuste tegevusvaldkonnast	75	64
Tulud sotsiaalasutuste tegevusvaldkonnast	104	112
Muud tulud kaupade ja teenuste müügist	25	81
Tulud kultuuriasutuste tegevusvaldkonnast	18	19
Tulud korraaitseasutuste tegevusvaldkonnast	7	7
Riigilõivud (vt lisa 3)	3	6
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	1282	1340

Lisa 13 Muud tegevustulud

Tuhandetes eurodes

	2015	2014
Tulud loodusressursside kasutamisest (vt lisa 3)	14	29
Kasum/kahjum materiaalse põhivara müügist (vt lisa 7)	12	19
Intressitulu (vt lisa 2)		0
Saastetasud (vt lisa 3)	1	1
Muud tegevustulud		9
Kokku muud tegevustulud	27	58

Lisa 14 Antud toetused

Tuhandetes eurodes

	2015	2014
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele	364	350
Toimetulekutoetused	191	222
Õppetoetused	77	77
Muud sotsiaaltoetused	13	12
Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele	10	11
Peretoetused (sünnitoetused, lapse koolitoetused)	64	19
Erijuhtudel toetustelt makstud sots.maks	9	9
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	21	26
Kultuuri- ja spordiürituste korraldamiseks	4	6
Rakvere Haigla	8	7

MTÜ –le	6	10
Tamsalu Perearstid	0	3
Ettevõtlustoetus	3	
Liikmemaksud	14	14
Kohalikele omavalitsusliitudele	6	8
Muud liikmemaksud	7	5
Rakvere Haigla	1	1
Antud toetused põhivara soetuseks	16	11
Kokku antud toetused	415	401

Lisa 15 Tööjõukulud

Tuhandetes eurodes

Tegevusvaldkond	2015		2014	
	Töötajate arv	Töötasukulud	Töötajate arv	Töötasukulud
Haridus	104,74	1012	105,54	951
Elamu- ja kommunaalmajandus	26,59	246	26,65	242
Vaba aeg, kultuur	22,25	184	22,25	169
Vallavalitsus	11,57	137	11,8	136
Sotsiaalhooldus	17,2	120	17,21	119
Majandus	10	106	10	100
Volikogu	0,11	10	0,18	12
Korraldus	0	7	0	8
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	192,46	1822	193,63	1737

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste töölepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste töölepingute alusel arvestatud töötasukulud moodustasid aruandeperioodil 82 tuhat eurot ja võrreldaval perioodil 87 tuhat eurot.

	2015	2014
Töötasukulud	1822	1737
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	615	589
Erisoodustused	1	2
Töötajate õppelaenude kustutamine	1	2
Kokku tööjõukulud	2438	2328

Lisa 16 Muud tegevuskulud

Tuhandetes eurodes

	2015	2014
Tootmiskulud	310	327
Käibemaksukulu	196	222
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	278	297
Rajatiste majandamiskulud	148	160

Õppevahendite ja koolituse kulud	107	110
Toiduained ja toitlustusteenused	83	74
Mitmesugused majandamiskulud	38	46
Administreerimiskulud	68	69
Sõidukite majandamiskulud	50	48
Kulu maksu-, lõivu- ja trahvikulud	41	37
Inventari majandamiskulud	18	28
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	25	21
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	22	22
Kulu muude nõuete ebatõenäoliselt laekuvaks hindamisest	14	12
Koolituskulud	14	12
Meditiinikulud ja hügieenikulud	22	16
Töömashinate ja seadmete majandamiskulud	42	86
Sotsiaalteenused	15	7
Eri- ja vormiriietus	11	6
Teavikute ja kunstiesemete kulud	11	1
Lähetuskulud	3	1
Kokku majandamiskulud	1516	1602

Lisa 17 Seotud osapooled

Tamsalu Vallavalitsuse aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

Tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

1. Turuhinnast erinevad tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud mittetulundusühingute ja äriühingutega

Aruandeperioodil ja sellele eelneval aastal ei ole teada oleva informatsiooni alusel toimunud seotud osapooltega turuhinnast erinevaid tehinguid. Üksused keda loetakse seotud osapoolteks:

Borkholm Ehitus OÜ
Hanval Grupp OÜ
Hokiklubi Uudeküla MTÜ
Kermalen OÜ
Korteriühistu Ääsitehnika
Kunda Mobil AS
Kuie PÜ
Lääne-Virumaa Alushariduse juhtide Liit MTÜ
Lääne-Virumaa Haridusjuhtide Liit MTÜ
Lääne-Virumaa Omavalitsuste Liit MTÜ
Lääne-Virumaa Jäätmekeskus MTÜ
Merti Tootmine OÜ
Nordkalk AS

P.Õ.M.M. OÜ
 PAIK MTÜ
 Strangko Grupp OÜ
 Tamsalu EPT AS
 Tamsalu Kunst MTÜ
 Tamsalu Muuseumisõprade Selts MTÜ
 Tamsalu Naiskoor MTÜ
 Timtar Grupp OÜ
 To.Re Autod OÜ
 Tõnu Eiki Transport OÜ
 Vajangu EE OÜ
 Vajangu Tuletõrjeühing
 Võhmuta PM AS

2.Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv (taandatuna täistööajale)		Tasude kogusumma (tuhandetes eurodes)	
	2015	2014	2015	2014
Volikogu liikmed	0,11	0,15	10	12
Vallavalitsuse liikmed	4,67	5	0	0
Asutuste juhid	15	15	175	147
Nõukogude liikmed	6	6	3	3
KOKKU	25,78	26,15	188	162

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasud ja hüvitised. Muid täiendavaid olulisi soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele aruandeaastal arvestatud.

Lisa 19 Konsolideerimata finantsaruanded

Konsolideerimata bilanss

Tuhandetes eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Varad	11251	11513
Käibevara	615	657
Raha	364	432
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	223	201
Muud nõuded ja ettemaksud	28	24
Põhivara	10636	10856
Osalused tütar- ja sidusettevõtjates	1100	1100

Materiaalne põhivara	9536	9756
Kohustused ja netovara	11251	11513
Lühiajalised kohustused	878	844
Võlad tarnijatele	86	107
Võlad töötajatele	174	178
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	197	103
Laenukohustused	421	456
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	974	1395
Netovara	9399	9274
Kassareserv	1	1
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	9292	9146
Aruandeaasta tulem	106	127

Konsolideerimata tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes

	2015	2014
Tegevustulud	4179	4087
Maksutulud	1984	1880
Tulud kaupade ja teenuste müügist	331	386
Saadud toetused	1842	1778
Muud tegevustulud	22	43
Tegevuskulud	-4054	-3934
Antud toetused	-415	-401
Tööjõukulud	-2073	-1968
Muud tegevuskulud	-1122	-1133
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-444	-432
Tegevustulem	125	153
Finantstulud ja -kulud	-19	-26
Intressikulu	-19	-26
Aruandeaasta tulem	106	127

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

Tuhandetes eurodes

Kaudne meetod

	2015	2014
Rahavood põhitegevusest		
Aruandeperioodi tegevustulem	125	153
Korrigeerimised:		
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	444	432
Käibemaksu kulu põhivara soetusel	41	64
Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara müügist	-8	-13
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	16	
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-20	-104
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine		10
Korrigeeritud tegevustulem	598	542
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	-26	-7
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus	71	23
Kokku rahavood põhitegevusest	643	558
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalse põhivara eest	-246	-373
Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-16	-10
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	43
Laekunud kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara müügist	14	17
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-235	-323
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud saadud laene		352
Tagasi makstud saadud laene	-456	-412
Tasutud intresse ja muid finantskulusid	-20	-27
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-476	-87
Puhas rahavoog	-68	148
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	432	284
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	364	432
Raha ja selle ekvivalentide muutus	-68	148

Konsolideerimata netovara muutuste aruanne

Tuhandetes eurodes

	Kassareserv	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2012	1	9110	9111
Põhivara ümberhindl			
Aruandeaasta tulem		33	33
Saldo seisuga 31.12.2013	1	9143	9144
Põhivara ümberhindlus		3	3

Aruandeaasta tulem		127	127
Saldo seisuga 31.12.2014	1	9273	9274
Põhivara ümberhindlus		19	19
Aruandeaasta tulem		106	106
Saldo seisuga 31.12.2015	1	9398	9399

Lisa 20 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kui juriidilise isiku kohta ja vastab oma koosseisult konsolideerimata finantsaruannetele (vt lisa 19). Kuna see on koostatud kassapõhisel printsiibil ja sisaldab teatud muid erinevaid arvestuspõhimõtteid, siis ei ole see konsolideerimata finantsaruannetega võrreldav (vt ka lisa 1).

Eelarve on jaotatud viieks osaks: **põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus.**

Põhitegevuse tulud koosnevad maksutuludest, tuludest kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ning muud tegevustulud.

Põhitegevuse kulud liigendatakse majandusliku sisu järgi antavad toetused ja muud tegevuskulud.

Investeerimistegevuse eelarve osas jaotatakse **põhivara soetuseks, põhivara müügiks, põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine ja finantskulud ning finatstulud.**

Finantseerimistegevuse eelarve osas kajastatakse **laenude võtmine ja laenude tagasimaksed.**

Likviidsete varade muutuste eelarve osas kajastatakse **raha ja pangakontode saldode muutuseid.**

Eelarve täitmise aruanne 2015 aastal

a	nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	4180	4196	4143	98,7
	Maksutulud	1974	1974	1960	99,3
3000	Füüsilise isiku tulumaks	1865	1865	1852	99,3
3030	Maamaks	109	109	108	99,1
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	359	359	333	92,8
	Saadavad toetused tegevuskuludeks	1790	1790	1790	100,0
35200	Tasandusfond (lg 1)	585	585	585	100,0
35201	Toetusfond (lg 2)	1205	1205	1205	100,0
	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	30	46	44	95,7
3500	Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	30	46	44	95,7
	Muud tegevustulud	27	27	16	59,3
38251	Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	8	8	4	50,0
38252	Tasu üleriigilise tähtsusega maardlatest väljapumbatud kaevandus- ja karjäärivee erikasutusest	8	8	0	0,0
38254	Laekumine vee erikasutusest	10	10	11	110,0
3882	Saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitis	1	1	1	100,0

	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	-4086	-3871	-3563	92,0
	Antavad toetused tegevuskuludeks	-475	-480	-414	86,3
413	Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	-438	-443	-380	85,8
4500	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-22	-22	-20	90,9
452	Mittesihtotstarbelised toetused	-15	-15	-14	93,3
	Muud tegevuskulud	-3611	-3391	-3149	92,9
50	Personalikulud	-2197	-2201	-2065	93,8
55	Majandamiskulud	-1240	-1179	-1084	91,9
60	Muud kulud	-174	-11	0	0,0
	PÕHITEGEVUSE TULEM	94	325	580	178,5
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-393	-301	-192	63,8
381	Põhivara müük (+)	10	10	14	140,0
15	Põhivara soetus (-)	-319	-279	-254	91,0
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	13	13	82	630,8
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-68	-16	-14	87,5
655	Finantstulud (+)	1	1	0	0,0
650	Finantstkulud (-)	-30	-30	-20	66,7
	EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-299	24	388	1616,7
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	-133	-456	-456	100,0
2585	Kohustuste võtmine (+)	323	0	0	
2586	Kohustuste tasumine (-)	-456	-456	-456	100,0
100	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	-432	-432	-68	15,7

Tamsalu valla 2015.aasta eelarve võeti vastu 18.märtsil 2015.a. eelarve kogumahuga 4959 tuhat eurot, millest põhitegevuse tulud 4180 tuhat eurot, põhitegevuse kulud 4086 tuhat eurot, investeerimistegevus -393 tuhat eurot ja finantseerimistegevus -133 tuhat eurot. Tamsalu vallavolikogu võttis vastu kaks lisaeelarvet, lõplik põhitegevuse tulud oli 4196 tuhat eurot, põhitegevuse kulud 3871 tuhat eurot, investeerimistegevus -301 tuhat eurot ja finantseerimistegevus -456 tuhat eurot.

Eelarve koostamisel on aluseks valla arengukava ning üldine majandusolukord Eestis. Eelarve tulude plaani koostamisel lähtuti asjaolust, et tulude plaan oleks võimalikult reaalne ja ei muutuks probleemseks lähtudes majanduse olukorrast. Kulude planeerimisel arvestati, et oleks võimalik jätkata normaalsel viisil majandustegevust.

Avalik-õiguslik isikuna peab kohalik omavalitsus pädevuse piires oma territooriumil asuvatele elanikele osutama avalikke teenuseid. Teenuste osutamiseks vajalike vahendite olemasolu tagatakse omavalitsuse elanike poolt makstud maksudega ja tasuliste teenuste osutamisega ning eesmärgistatud eraldistega riigieelarvest.

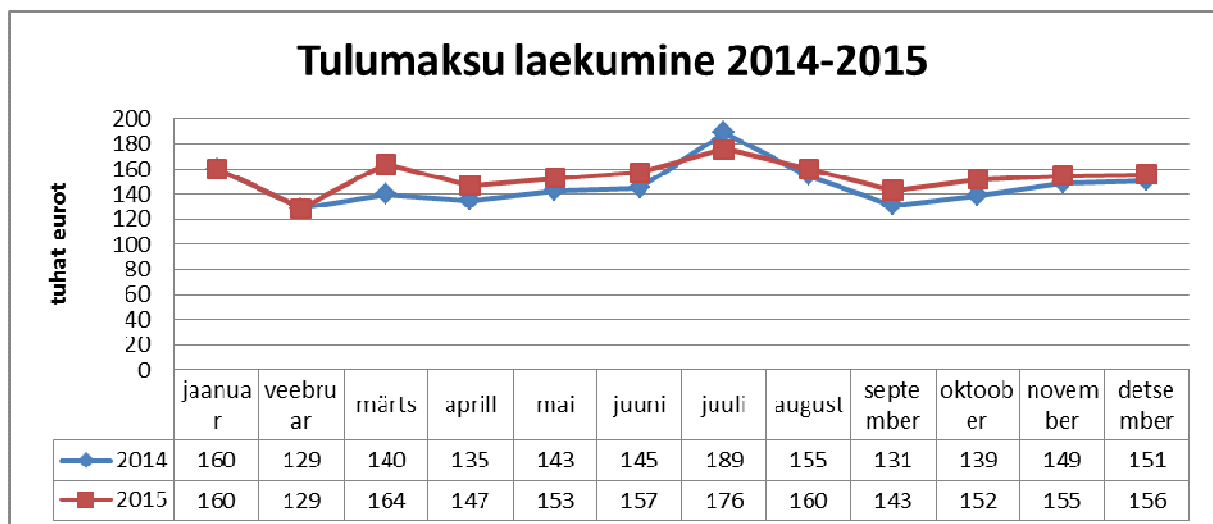
Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulusid planeeriti 4180 tuhat eurot. 2015 aastal suurendati põhitegevuse tulusid 16 tuhat euro võrra. Põhitegevuse tulude eelarve täitmine on 98,7 %.

a	nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	4180	4196	4143	98,7
	Maksutulud	1974	1974	1960	99,3
3000	Füüsilise isiku tulumaks	1865	1865	1852	99,3
3030	Maamaks	109	109	108	99,1
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	359	359	333	92,8
	Saadavad toetused tegevuskuludeks	1790	1790	1790	100,0
35200	Tasandusfond (lg 1)	585	585	585	100,0
35201	Toetusfond (lg 2)	1205	1205	1205	100,0
	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	30	46	44	95,7
3500	Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	30	46	44	95,7
	Muud tegevustulud	27	27	16	59,3
38251	Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	8	8	4	50,0
38252	Tasu üleriigilise tähtsusega maardlatest väljapumbatud kaevandus- ja karjäärivee erikasutusest	8	8	0	0,0
38254	Laekumine vee erikasutusest	10	10	11	110,0
3882	Saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitis	1	1	1	100,0

Maksutulud

Maksutulusid planeeriti 1974 tuhat eurot tegelikult laekus 1960 tuhat eurot, s.o 99,3 % planeeritust. Tamsalu valla eelarves on üksikisiku tulumaks üks suuremaid laekumisi. 2015 aastaks planeeriti 1865 tuhat eurot, tegelik laekumine 1852 tuhat eurot, s.o 99,3 %. Ülevaade tulumaksu laekumisest kuude ja võrreldava aastaga on välja toodud alljärgneval joonisel.

Tulumaksu suurim laekumine on juulis ja madalaim veebruarikuus ning septembrikuus.

Maamaks on riiklik maks, mis laekub asukohajärgse kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Maamaksu planeeriti esialgu 109 tuhat eurot, tegelikult laekus 108 tuhat eurot s.o 99,1 % planeeritust.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Kaupade ja teenuste müügist planeeriti 359 tuhat eurot, tegelikult laekus 333 tuhat eurot. Kaupade ja teenuste müügitulu liikide lõikes on välja toodud alljärgnevas tabelis.

		esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine
	Kaupade ja teenuste müük kokku	359	359	333
320	Riigilõivud	5	5	3
	Haridusasutuste majandustegevusest	84	84	94
3220 1	Kohatasu	29	29	28
3220 2	Toiduraha	33	33	34
3220 3	Arvlemine	20	20	30
3220 4	Muud tulud	2	2	2
	Kultuuriasutuste majandustegevusest	19	19	18
3221 1	Tamsalu Kultuurimaja ringide töö	8	8	7
3221 2	Porkuni Paemuuseum	3	3	2
3221 3	Üritused	6	6	6
3221 4	Ruumide rent	2	2	3
3222	Laekumised spordi- ja puhkeasutuste majandustegevus	63	63	76
3222 1	ruumide rent	8	8	11
3222 2	majutus	17	17	18
3222 3	ujula kasutamine, jõusaali kasutamine	38	38	24
3222 4	ujumise algõpe	0	0	10
3222 5	Spordihoone kasutamine	0	0	9
3222 7	üritused	0	0	4
	Sotsiaalhoolekande majandustegevusest	97	97	104
3224 1	Pensionid (Säase hooldekodus)	95	95	96
3224 2	Koduhooldus	2	2	3
3224 4	Töötajate toitlustamine	0	0	1
3224 5	Sotsiaaltransport	0	0	1
3224 6	eeskostetavate tulu	0	0	4
3224 7	toidu müük	0	0	0
3225	Laekumised elamu- ja kommunaalasutuste majandusteg	16	16	13
3227	Laekumised korrakaitseasutuste majandustegevusest	6	6	7
3233	Üüri- ja renditulud toodetud materiaalsetelt ja im	12	12	11
3238	Muu kaupade ja teenuste müük	57	57	7

Üks suuremaid laekumisi **kaupade ja teenuste müügist** moodustab laekumised haridusasutuste majandustegevusest, mis koosneb lasteaedade kohatasust, lastevanemate poolt tasutud lasteaia toiduraha ja arvlemised lasteaedade ja koolikohtades teiste omavalitsustega, samuti muud tulud, mis on tasuliste ringide tasud lasteaedades.

Haridusasutuste tulu majandustegevusest allasutuste lõikes on alljärgnevas tabelis.

	esialgne	lõplik eelarve	eelarve täitmine
--	----------	----------------	------------------

eelarve					
		Haridusasutuste majandustegevusest	84	84	94
3220	1	Kohatasu	29	29	28
		sellest Sääse Lasteaed	11	11	11
		Tamsalu Lasteaed	16	16	15
		Vajangu Lasteaed	2	2	2
3220	2	Toiduraha	33	33	34
		sellest Sääse Lasteaed	13	13	13
		Tamsalu Lasteaed	18	18	19
		Vajangu Lasteaed	2	2	3
3220	3	Arvlemine	20	20	30
		sellest Sääse Lasteaed	5	5	6
		Tamsalu Lasteaed	3	3	3
		Vajangu Lasteaed	2	2	9
		Tamsalu Gümnaasium	9	9	10
		Vajangu Põhikool	1	1	2
3220	4	Muud tulud	2	2	2
		sellest Sääse Lasteaed	1	1	1
		Tamsalu Lasteaed	1	1	1

Lasteaedade tootlustuskulude katteks laekus toiduraha lastevanematelt, personalilt ja toetustest vähekindlustatud peredele. Lastevanematelt laekus kohatasu, mille arvelt kaetakse õppevahendite soetamise kulud ja muud majandamiskulud.

Arvlemisel teiste omavalitsustega koolide osas on Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud õppekoha tegevuskulude piirmäär, mis 2015.a oli 91 eurot kuus. Arvlemine teiste omavalitsustega Tamsalu valla haridusasutustes 2015 aastal(eurodes) on järgmine:

	Sääse Lasteaed	Tamsalu Lasteaed	Vajangu Lasteaed	Tamsalu Gümnaasium	Vajangu Põhikool
Haljala vallavalitsus	3528		246		
Koeru vallavalitsus				1216	
Luunja vallavalitsus			8118		273
Rakvere linnavalitsus				1672	637
Rõngu vallavalitsus				228	
Saue vallavalitsus			984		
Sõmeru vallavalitsus					455
Tallinna linnavalitsus		2867		1762	
Tartu vallavalitsus	1176				
Vinni vallavalitsus				1064	
Väike-Maarja vallavalitsus	1470			4028	
Kokku	6174	2867	9348	9970	1365

Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest planeeriti 19 tuhat eurot , laekus 18 tuhat eurot. Porkuni Paemuuseumi piletitulu oli 2 tuhat eurot ja Tamsalu Kultuurimaja majandustegevusest laekus 16 tuhat eurot, mis koosneb tasulised ringid 7 tuhat eurot, ürituste

piletitulu 6 tuhat eurot ja ruumide rent 3 tuhat eurot.(Vt. Tabel kaupade ja teenuste müük kokku).

Laekumised spordiasutuste majandustegevusest planeeriti 63 tuhat eurot, tegelik laekumine 76 tuhat eurot, millest ruumide rent 11 tuhat eurot, majutus 18 tuhat eurot ja spordihoone muu kasutamine 47 tuhat eurot. 2015 aastal suurenes spordihoone tulu 15% võrreldes 2014 aastaga. Suurenes hosteli kasutus ja ruumide rent.

Tulu sotsiaalasutuste majandustegevusest planeerisime Säase hooldekodus 95 tuhat eurot, mis koosneb pensionite sissemaksetest ja kohatasudest. Tegelik laekumine 96 tuhat eurot. Koduhooldusteenuse tulu planeerisime 2 tuhat eurot, tegelik laekumine 3 tuhat eurot. Koduhooldusteenust on osutatud 20 inimesele 2015 aastal.

Tulu elamu ja kommunaalmajanduse majandustegevusest planeerisime 16 tuhat eurot, tegelik laekumine 13 tuhat eurot.

Üür ja renditulu planeerisime 12 tuhat eurot tegelik laekumine 11 tuhat eurot.

Muu kaupade ja teenuste müügi tuluks planeerisime esialgu 57 tuhat eurot, tegelik laekumine 7 tuhat eurot.

Saadud toetused tegevuskuludeks

Saadud toetused tegevuskuludeks jagunevad kahte gruppi : toetused tegevuskuludeks ja toetus riigieelarvest.

Saadud toetused tegevuskuludeks osas kajastatakse toetuseid projektidele, koolipiimatoetust, ning õppelaenu tagasimaksmiseks rahalisi vahendeid riigi eelarvest. Alljärgnevas tabelis on väljatoodud saadud toetused tegevuskuludeks jagunemine:

	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1790	1790	1790
35200 Tasandusfond (lg 1)	585	585	585
35201 Toetusfond (lg 2)	1205	1205	1205
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	30	46	44
3500 Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	30	46	44

Sihtfinantseerimisi tegevuskuludeks kokku 44 tuhat eurot, on saadud järgmiselt(eurodes):

- Haridus-ja Teadusministeerium 3 tuhat eurot, millest erakooli kulude katteks 1 tuhat eurot ja lasteaedades 3-7 aastaste laste projektitoetus 2 tuhat eurot;
- Kultuuriministeeriumilt 3 tuhat eurot, millest 1 tuhat ujumise algõppe korraldamiseks, 2 tuhat eurot Tamsalu Kultuurimaja rahvariiete soetamise toetus ja 1 tuhat eurot Vistla vennashaua hauaplaatide puhastamiseks;
- PRIA koolipiimatoetus 3 tuhat eurot;
- Rahandusministeeriumilt 2 tuhat eurot õppelaenu tagasimakseteks;
- Maavalitsuselt 9 tuhat eurot, millest terviseprofiili koostamiseks 1 tuhat eurot ja riikliku lapsehoiuteenuse vahendeid 8 tuhat eurot;
- VIROL-ist 1 tuhat eurot lasteaiaõpetajate koolituskulude katteks;

- Valitsussektorisse kuuluvatelt sihtasutustelt 18 tuhat eurot, millest 14 tuhat eurot Tamsalu gümnaasium ERASMUS projektitoetus, 3 tuhat eurot KIK st ohtlike jäätmete kulude katteks, 1 tuhat eurot Eesti Noorsootöö Keskuselt Tamsalu TPL korraldamiseks;
- Toetus muudelt residentidelt 4 tuhat eurot, millest Eesti Kultuurkapitalilt 2 tuhat eurot ja Eesti Rahvakultuuri Seltsilt 1 tuhat eurot Tamsalu Kultuurimaja projektidele, Eesti Kooriühingult 1 tuhat eurot osalemiseks laulu ja tantsupeo ettevalmistus protsessis,

Muud tegevustulud

Muude tegevustulude eelarvesse planeeriti 27 tuhat eurot, tegelik laekumine 16 tuhat eurot. Planeeritust vähem laekus maavara kaevandamisõiguse tasu s.o. 25% planeeritust. Tamsalu valla territooriumil on üks riikliku tähtsusega kaevandus ja üks kohaliku tähtsusega kaevandus. Maavara kaevandamisõiguse tasu kantakse vastavalt Keskkonnatasude seaduse §13 tasu jaotamise alusel. Keskkonnatasu arvutamise kohustus on loodusvara kasutajal. 2015 aastal ei laekunud Tamsalu valla eelarvesse riikliku tähtsusega kaevandamisõigusetasu ja kohaliku tähtsusega maavarade kaevandamisõiguse tasu laekus 4 tuhat eurot. Alljärgnevas tabelis on väljatoodud muud tegevustulud liikide lõikes.

	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Muud tegevustulud	27	27	16	59,3
38251 Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	8	8	4	50,0
38252 Tasu üleriigilise tähtsusega maardlatest väljapumbatud kaevandus- ja karjäärivee erikasutusest	8	8	0	0,0
38254 Laekumine vee erikasutusest	10	10	11	110,0
3882 Saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitis	1	1	1	100,0

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude eelarve osas jagatakse kulud **majandusliku** sisu järgi. Esialgu planeeriti eelarvesse 4086 tuhat eurot, lisaelarvetega vähendati eelarvet 3871 tuhande euron ja tegelik kulu 3563 tuhat eurot s.o 92 % planeeritust.

	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	-4086	-3871	-3563	92,0
Antavad toetused tegevuskuludeks	-475	-480	-414	86,3
413 Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	-438	-443	-380	85,8
4500 Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-22	-22	-20	90,9
452 Mittesihtotstarbelised toetused	-15	-15	-14	93,3
Muud tegevuskulud	-3611	-3391	-3149	92,9
50 Personalikulud	-2197	-2201	-2065	93,8
55 Majandamiskulud	-1240	-1179	-1084	91,9

60	Muud kulud	-174	-11	0	0,0
----	------------	------	-----	---	-----

Põhitegevuse kuludest suurima osa moodustavad personalikulud 57,9 %, seejärel on majandamiskulud 30,4 % ning antavad toetused 11,6 %.

Personalikulude eelarvesse planeeriti kulusid 2201 tuhat eurot, tegelik kulu oli 2065 tuhat eurot e. 93,8 % planeeritust.

Majandamiskulude eelarvesse planeeritu kulusid 1179 tuhat eurot, tegelik kulu 1084 tuhat eurot ehk 91,9 % planeeritust. Siia on planeeritud kulud hoonete, kinnistute ja rajatiste majandamiskuludeks.

Investseerimistegevus

Investseerimistegevus jaguneb põhivara müük ja -soetus, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine, finantstulud ja -kulud.

Põhivara müüki planeeriti 10 tuhat eurot eelarve täideti 140 % liselt. 2015 aastal müüdi 7 kinnistut ja 1 korter. Põhivara soetust planeeriti 279 tuhat eurot tegelik 254 tuhat eurot, s.o 91 % planeeritust.

Põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist planeeriti 13 tuhat eurot tegelikult saadi 82 tuhat eurot. Põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist planeerisime 16 tuhat eurot tegelik kulu oli 14 tuhat eurot. Finantstulusid planeerisime 1 tuhat eurot, kuid laekumine jäi planeeritust väiksemaks. Finantskulusid planeerisime 30 tuhat eurot, tegelik kulu 20 tuhat eurot.

a	nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmise	täitmise %
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-393	-301	-192	63,8
381	Põhivara müük (+)	10	10	14	140,0
15	Põhivara soetus (-)	-319	-279	-254	91,0
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	13	13	82	630,8
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-68	-16	-14	87,5
655	Finantstulud (+)	1	1	0	0,0
650	Finantstkulud (-)	-30	-30	-20	66,7

2015 aastal teostatud põhivara investeeringute nimekiri (tuhat eurot):

- Tamsalu valla teed ja tänavad 221
- Tamsalu valla tänavavalgustus 9
- Tamsalu kiriku katuse remont 4
- Säase lasteaia renoveerimise projekt 2
- Säase lasteaia mänguväljak 6
- Tamsalu lasteaia mänguväljak 6
- Vajangu Põhikooli pliit 2
- Säase hooldekodu 3
- Assamalla raamatukogu õhksoojuspump 1

2015 aastal saadud põhivara soetuseks sihtfinantseerimine:

- Riigikantselei 70

- Rahandusministeerium 5
- Maavalitsused 7

2015 aastal antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks

- Hajaasustuse programm 14

Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse all kajastatakse pangalaenude võtmine ja laenude tagasimaksed.

2015 aastal ei võetud laenu. Laenude tagasimakseid planeeriti 456 tuhat eurot, tegelik kulu 456 tuhat eurot.

Likviidsete varade muutus

2015 aasta alguses oli 432 tuhat eurot, mis suunati 2015 aasta kulude katteks. 2015. aasta lõpus olid vabade vahendite jääk 364 tuhat eurot. Jääk vähenes 68 tuhat eurot.

Eelarve kulud tegevusalade lõikes

Eelarve kulud jaotatakse lisaks majandusliku sisu järgi ka veel tegevusalade lõikes. 2015. aasta eelarvesse tegevusalade lõikes planeeriti 4196 tuhat eurot, tegelik kulu oli 3851 tuhat eurot ehk eelarve täideti 91,8 % liselt. Tegevusalade lõikes on eelarve täitmise protsendid erinevad. Samuti on valdkonna sisesed eelarve täitmise protsendid erinevad. Enamus osalt oli eelarve täitmine väiksem kui planeeriti, ülekulu eelarve täitmisel moodustas väikese osa ning see ei mõjutanud oluliselt eelarve täitmist.

Põhitegevuse kulude ja investeerimiskulude jaotus tegevusalade lõikes on järgnev:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	4503	4196	3851	91,8
01 Üldised valitsussektori teenused	491	329	279	84,8
03 Avalik kord ja julgeolek	28	20	16	80
04 Majandus	492	379	336	88,7
05 Keskkonnakaitse	73	74	64	86,5
06 Elamu- ja konnaalrajandus	321	269	251	93,3
07 Tervishoid	11	11	11	100
08 Vaba aeg, kultuur ja religioon	483	491	467	95,1
09 Haridus	1968	1979	1860	94,0
10 Sotsiaalne kaitse	636	644	567	88,0

Olulise osa valla eelarve kuludest ehk 48,3 % moodustavad haridusvaldkonna kulud, järgnevad sotsiaalne kaitse 14,7 % , vabaaeg ja kultuur 12,1 %, majandus 8,7 % ja üldised valitsussektori teenused 7,2 % ning seejärel elamu ja kommunaalmajandus 6,5 % .

Üldised valitsussektori teenuste kulude eelarve täitmine

Esiolgses eelarve eraldati üldisteks valitsemissektori teenuste kuludeks 491 tuhat eurot, lõplik eelarve oli 329 tuhat eurot ja tegelik kulu 279 tuhat eurot. Eelarve täideti 84,8 % Valdskond jaguneb järgmisteks tegevusaladeks:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Üldised valitsussektori teenused	491	329	279	84,8
01110 Keskvalitsuse täidesaatvad ja seadusandlikud organid	0	0	0	
01111 Valla- ja linnavolikogu	22	22	15	68,2
01112 Valla- ja linnavalitsus	246	247	226	91,5
01114 Reservfond	174	11	0	0,0
01330 Muud üldised teenused	6	6	5	83,3
01600 Muud üldised valitsussektori teenused	13	13	13	100,0
01700 Valitsussektori võla teenindamine	30	30	20	66,7

Üldised valitsussektori teenused moodustavad valla eelarvest 7,2 % . Reservfondi muudatused kajastuvad vastavas aastaaruande lisas nr 20.

Üldised valitsussektori teenuste kulude eelarve täitmine tegevusalade ja kululiikide lõikes 2015 aastal :

	Personalikulud	Majandamiskulud	Investeeringu	Muud kulud	Eraldised	Kokku
Valla- ja linnavolikogu	14	1				15
Valla- ja linnavalitsus	188	38				226
Muud üldised teenused		3	2			5
Muud üldised valitsussektori teenused					13	13
Valitsussektori võla teenindamine				20,0		20
Kokku	202	42	2	20	13	279

Üldised valitsussektori teenuste kuludest 72,4 % on personalikulud. Tamsalu vallavolikogus on 17 volikogu liiget. Tamsalu Vallavalitsuse ametiasutuses on 14,75 ametikohta ning on 5 liikmeline valitsus. Valitsuse liikmed ei saa hüvitust. Muud üldised teenused all kajastatakse detailplaneeringu kulud 3 tuhat eurot ja Sääse lasteaia projekteerimine 2 tuhat eurot. Muud üldised valitsussektori teenuste all kajastatakse liikmemaksud, millest Eesti Linnade Liidule 2 tuhat eurot, VIROL 6 tuhat eurot, PAIK 3 tuhat eurot ja Roheline Paik 1 tuhat eurot. Valitsusektori võla teenindamise all kajastatakse pangalaenu intresside kulud 20 tuhat eurot.

Avaliku korra kulude eelarve täitmine

Kulude eelarve kinnitati 20 tuhat eurot, tegelik kulu 16 tuhat eurot. Eelarve täitmine 2015.aastal tegevualade lõikes oli järgmine:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Avalik kord ja julgeolek	28	20	16	80,0
03200 Päästeteenused	15	15	12	80,0
03600 Muu avalik kord ja julgeolek kokku	13	5	4	80,0

Päästeteenuste kulude eelarves on kulud Tamsalu tuletõrjekomandole. Tuletõrjekomando kulude katteks saame toetust Päästeametilt, mis kajastuvad tulude eelarves laekumised korrakaitseasutuste majandustegevusest (vt eelarve täitmise aruannet).

Avaliku korra kulude eelarve täitmine tegevusalati ja kululiikide lõikes(tuhat eurot)

	Personalikulud	Majandamiskulud	Kokku
Päästeteenused	9	3	12
Avalik kord		4	4
Kokku	9	7	16

Eelarve kuludest 56,3 % moodustavad personalikulud, majandamiskulude all on kulud tuletõrjeautole, tuletõrje hoone ülalpidamiskulud ning avaliku korra kuludes on kulud Tamsalu linna avaliku ruumi videovalvele.

Majandus-, keskkonnakaitse ja elamumajanduse kulude eelarve täitmine

Eelarves eraldati kuludeks 722 tuhat eurot tegelik kulu 651 tuhat eurot s.o 90,2 % planeeritud. Suuremad kulud olid maanteetranspordile, mis hõlmas teede ja tänavate renoveerimist ja jooksvat korrashoidu. Tegelik kulu jäi väiksemaks kuna 2015 aasta vähese lume tõttu oli kasutamata lumelükkamise vahendeid. Valdkond jaguneb järgmisteks tegevusaladeks:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Majandus, keskkonnakaitse ja elamu-ja kommunaalmajandus kokku	876	722	651	90,2
04 Majandus	492	379	336	88,7
04120 Üldine tööjõupoliitika (ettevõtlastoetus)	5	5	3	60,0
04350 Elektrienergia (käidukorraldaja)	2	2	2	100,0
04510 Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	477	360	319	88,6
04730 Turism	0	0	0	
04900 Muu majandus (kauplusauto)	8	12	12	100,0
05 Keskkonnakaitse	73	74	64	86,5
05100 Jäätmeäitlus (prügivedu, jäätmejaam)	23	23	15	65,2
05400 Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse(haljastus)	49	50	48	96,0

05600	Muu keskkonnakaitse (Porkuni rannaala)	1	1	1	100,0
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	321	269	251	93,3
06300	Veevarustus	74	22	20	90,9
06400	Tänavavalgustus	59	59	60	101,7
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	188	188	171	91,0

Majandus-, keskkonnakaitse ja elamumajanduse kulude eelarve täitmine tegevusalade ja kululiikide lõikes 2015 aastal

	Personali kulud	Majandamis kulud	Eraldised	Investeeringud	Kokku
Üldine tööjõupoliitika (ettevõtlustoetus)			3		3
Elektrienergia (käidukorraldaja)		2			2
Maanteetransport		98		221	319
Muu majandus (kauplusauto)		12			12
Jäätmekäitlus (prügivedu, jäätmaajaam)		15			15
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus		48			48
Muud keskkonnakaitse kulud (Porkuni ranna-ala)		1			1
Veevarustus		6	14		20
Tänavavalgustus		51		9	60
Muu elamumajandus (valla korterid)		19			19
Kalmistud		2			2
Hulkuvate loomadega seotud tegevus		3			3
Saunad		1			1
Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	106	40			146
Kokku	106	298	17	230	651

Suurimad kulud valdkonnas on majandamiskulud 45,8 %, seejärel on investeeringukulud 35,3 % ga. 2015 aastal ehitati Tamsalu-Uudeküla kergliiklustee koos tänavavalgustuse paigaldamisega. Samuti teostati teede ja tänavate auguremonte. Personalikulud 16,2 % ja eraldised 2,6 %. Eraldiste all on kajastatud toetus hajaasustuse programmist neljale taotlejale.

Tervishoiu kulude eelarve täitmine

Tervishoiu kuludeks planeeriti 11 tuhat eurot tegelik kulu 11 tuhat eurot. Valdskond jaguneb järgmisteks tegevusaladeks:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Tervishoid	11	11	11	100,0
07210 Ambulatoorsed teenused	2	2	2	100,0

07310	Haiglateenused	9	9	9	100,0
-------	----------------	---	---	---	-------

Tervishoiukuludest 81,8 % on Rakvere Haiglale toetus, millest liikmemaks (üks tuhat eurot) ja investeeringutoetus (kaheksa tuhat eurot).

18,2 % on kulud Vajangu velskripunkti majandamiskuludeks.

Tervishoiukulude eelarve täitmine tegevusalati ja kululiikide lõikes

	Majandamiskulud	Eraldised	Kokku
Ambulatoorsed teenused	2		2
Rakvere Haigla		9	9
Kokku	2	9	11

Tervishoiukuludest 81,8 % on eraldised ja 18,2 % on majandamiskulud.

Kultuuri ja vaba aja kulude eelarve täitmine

Kultuuri ja vaba aja eelarvesse planeeriti 491 tuhat eurot, tegelik kulu oli 467 tuhat eurot s.o 95,1 % planeeritust. Kultuuri ja vaba aja kulude eelarve täitmised tegevusaladse lõikes olid järgmised(tuhat eurot):

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Vaba aeg, kultuur ja religioon	483	491	467	95,1
08102 Sporditegevus	245	246	235	95,5
08105 Laste muusika- ja kunstikoolid	8	8	7	87,5
08107 Noorsootöö ja noortekeskused	6	6	6	100,0
08109 Vaba aja üritused	3	3	3	100,0
08201 Raamatukogud	56	56	53	94,6
08202 Rahva- ja kultuurimajad	139	142	135	95,1
08203 Muuseumid	16	16	14	87,5
08300 Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	10	10	10	100,0
08400 Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	0	4	4	100,0

Kultuuri ja vaba aja kuludest suurimad kulud on Sporditegevuse all, mis hõlmavad Tamsalu spordihoone kulusid, moodustavad 50,3 % valdkonna kuludest, seejärel Rahva- ja kultuurimajad 28,9 %. Tamsalu vallal on kolm raamatukogu: Assamalla raamatukogu, Tamsalu ja Vajangu raamatukogu. Raamatukogude kulud moodustavad 11,3 % kultuuri ja vaba aja kuludest. 2015.aastal oli lugejaid Tamsalu valla raamatukogudes 23,5 % valla elanikkonnast: Assamallas 108 lugejat Tamsalus 646 lugejat ja Vajangul 157 lugejat. Raamatukogu kasutajatest 28,3 % olid lapsed (allikas: Lääne-Viru maakonna keskraamatukogu ülevaade <http://www.lvkrk.ee/1-v-raamatukogud-topmenu-82/aruanded-2014.html>). Porkuni paemuuseumi kulud moodustavad 2,9 % kultuuri ja vaba aja kuludest. Tamsalu vald ostab noorsootöölasi teenust MTÜ Vajangu Noorsootöö Keskuselt. 2015 aastal toetati 8 lapse kulusid osaliselt Väike-Maarja Muusikakoolis. Kultuuri ja vabaaja kulude

eelarve täitmine tegevusalade kululiikide lõikes 2015 aastal on välja toodud alljärgnevas tabelis.

	Personalikulud	Majandamiskulud	Eraldised	Investeering	Kokku
Sporditegevus (v.a. spordikoolid)	116	119			235
Laste muusika- ja kunstikoolid		7			7
Noorsootöö ja noortekeskused			6		6
Vaba aja üritused			3		3
Tamsalu Raamatukogu	19	7			26
Assamalla Raamatukogu	9	5		1	15
Vajangu Raamatukogu	8	4			12
Rahva- ja kultuurimajad	75	60			135
Muuseumid	12	2			14
Tamsalu ajaleht	6	4			10
Kirikud				4	4
Kokku	245	208	9	5	467

Kultuuri ja vaba aja kuludest 52,5 % moodustavad kulud personalile, 44,5 % majandamiskuludele. Eraldised on järgmised:

- Vajangu Noorsootöö Keskus MTÜ 6 tuhat eurot
- Vaba aja üritused toetused MTÜ –le ja eraisikutele 3 tuhat eurot

Investeeringud on järgmised:

- Assamalla raamatukogu õhksoojuspump 1 tuhat eurot;
- Tamsalu Kiriku katuse remont 4 tuhat eurot.

Hariduskulude eelarve täitmine

Hariduskulude lõplik eelarve oli 2015 aastal 1979 tuhat eurot, eelarve täitmine oli 1860 tuhat eurot s.o 94 % planeeritust. Alushariduse all kajastatakse Tamsalu ja Sääse ning Vajangu lasteaia kulud.

2015 aastal eelarves kajastatakse vastavalt riigi poolt kehtestatud klassifikaatorile põhikooli ja gümnaasiumiosa eelarved eraldi. Valdkond jaguneb järgmisteks tegevusaladeks:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Haridus	1968	1979	1860	94,0
09110 Alusharidus	674	679	664	97,8
09212 Põhikoolid/Põhihariduse otsekulud	648	649	615	94,8
09213 Üldkeskhariduse otsekulud	144	144	134	93,1
09220 Gümnaasiumid/Põhi-ja üldkeskhariduse kaudsed kulud	373	374	313	83,7
09600 Koolitransport	56	56	58	103,6
09601 Koolitoit	71	71	71	100,0
09800 Muu haridus	2	6	5	83,3

Hariduse kulude eelarve täitmine tegevusalade ja kululiikide lõikes 2014 aastal.

	Personalikulud	Majandamiskulud	Eraldised	Investeeringud	Kokku
Alusharidus					
Sääse Lasteaed	214	47	1	6	268
Tamsalu Lasteaed	265	68	2	6	341
Vajangu Lasteaed	30	2			32
Arvlemine		23			23
Alusharidus kokku	509	140	3	12	664
<i>Põhikoolid</i>					615
Vajangu Põhikool RE	77	2			79
Vajangu PK vald	48	32		2	82
Vajangu PK kokku	125	34		2	161
<i>Tamsalu G põhikool</i>	432	22			454
<i>Tamsalu gümnaasium</i>	132	2			134
<i>Tamsalu gümnaasium vald</i>	130	135			265
<i>Tamsalu gümnaasium kokku</i>	694	159			853
Arvlemine		48			48
Õpilasveo eriliinid			58		58
Koolitoit	14	53	4		71
Muud hariduse abiteenused	3	2			5
Kokku	1345	436	65	14	1860

Hariduskuludest 45,9 % on kulud Tamsalu gümnaasiumile. 14,4 % kuludest Tamsalu lasteaiale, 18,3 % kulud Sääse Lasteaiale ja 10,3 % Vajangu Põhikoolile. Hariduskuludest 72,6% moodustavad personalikulud, 23,4% majandamiskulud ja 3,4% eraldised. Investeeringutst on Tamsalu Lasteaia ja Sääse lasteaia mänguväljakute rajamine ning Vajangu põhikoolis soetati kööki uus pliit.

Sotsiaalse kaitse kulude eelarve täitmine

Eelarvesse planeeriti 644 tuhat eurot , tegelik kulu oli 567 tuhat eurot, eelarve täideti 88 % liselt.

Sotsiaalse kaitse kulude eelarve täitmine tegevuslalde lõikes:

nimi	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %
Sotsiaalne kaitse	636	644	567	88,0
10121 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	24	26	23	88,5
10200 Eakate sotsiaalhoolekande asutused	157	163	167	102,5
10201 Muu eakate sotsiaalne kaitse	17	17	14	82,4
10402 Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	88	88	53	60,2
10701 Riiklik toimetulekutoetus	239	239	206	86,2
10702 Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	59	59	55	93,2
10900 Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse	52	52	49	94,2

haldus

36,3% sotsiaalse kaitse eelarvest on riiklik toimetulekutoetus, 29,4 % on kulud sotsiaalhoolekande asutustele.

Sotsiaalse kaitse kulude eelarve täitmine valdkondade ja kululiikide lõikes 2015 aastal.

	Personalikulud	Maj.kulud	Investeeringud	Eraldised	Kokku
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse		3		20	23
Säase Hooldekodu	94	60	3		157
Muud hooldekodud		10			10
Muu eakate sotsiaalne kaitse	13	1			14
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse				53	53
Riiklik toimetulekutoetus	7	8		191	206
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse				55	55
Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	43	6			49
Kokku	157	88	3	319	567

Sotsiaalse kaitse kuludest moodustavad eraldised 56,2 %. 2015 aastal maksti 191 tuhat eurot toimetulekutoetust, toetuse määr ühele inimesele on 90 eurot. 2015 aastal maksti toimetulekutoetust saavatele peredele vajadusepõhine peretoetus 53 tuhat eurot, millest toetus ühele lapsele on 45 lapse kohta kuus, mis on kajastatud tegevusala muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse all. Säase hooldekodus on 25 hooldust vajavat inimest. Tamsalu vald ostab teenust erihooldust vajavatele inimestele teistest hooldekodudest, kulu 2015 a kümme tuhat eurot.

Reservfondi kasutamise aruanne

Eelarve klassifikaator	Selgitus	Laekumised	Eraldatud	jääk
				174
	Laekumine reservfondi	1		
04900	Muu majandus		-4	
08400	Tamsalu kirik		-4	
09800	Muu haridus		-4	
04510	Maanteetransport		-152	
	Kokku	1	-164	11

Reservfondi laekus 1 tuhat eurot ja lisaeelarvetega suunas volikogu 164 tuhat eurot kulude katteks. 2011 aasta lõpus oli reservfondis 11 tuhat eurot.

3.Majandusaasta aruande allkiri

Tamsalu Valla 31.12.2015.a. lõppenud konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja audiitori järeldusotsusest.

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Tamsalu Vallavalitsus.

Riho Tell vallavanem

.....
(nimi, ametinimetus, kuupäev, allkiri)